

ДНЕВНИКЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

VI ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ПЪРВА РЕДОВНА СЕССИЯ).

XXII заседание, понеделникъ, 26 Ноемврий 1890 година.

(Отворено въ 2 часа слѣдъ пладнѣ подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-на П. Славкова).

Прѣдсѣд. (Звъни.) Засѣданието се отваря. Г-нъ секретаръ ще прочете списъкътъ на г-да прѣдставителитѣ, за да се види, кой присѣтствува и кой отсъствува въ днешното засѣдание.

Секр. Ив. Вешевлиевъ: (Чете списъкътъ). Отсъствуватъ: Илия Стоковъ, Ст. Явашчиевъ, Шербетчи Халилъ, Георги Кольовъ, Ив. Андоновъ, Д-ръ Михаловъ, Кало Ангеловъ, Начо Тошовъ, Ив. Кефаловъ, Д-ръ Андонияди, Д. Свѣщаровъ, Ст. Къойбашиевъ, Ив. С. Коларовъ, Пѣю Диловъ, К. Костовичъ, Д. Стояновъ, Н. Вълчевъ, Ст. Симеоновъ, А. Дюлгеровъ, П. Тодоровъ, К. Станчовъ, Н. Пушкарровъ, Османъ Бей, К. Велевъ, Т. Кювлиевъ, Хр. Векиловъ, Хр. Дюкмеджиевъ, Хр. Ив. Велевъ, Ив. Саллабашевъ, К. Стойловъ, Симо Гиговъ, Н. Момчовъ, Джорджо Момчовъ, Ст. Х. Запряновъ и Ст. Пошновъ.

Прѣдсѣд. Отъ цѣлото число прѣдставители отсъствуватъ 36 души; значи, има законното число прѣдставители, за да се пристъпи къмъ разглеждане положенитѣ на дневенъ редъ въпроси. На дневенъ редъ, г-да прѣдставители, имаме слѣдующитѣ въпроси:

I. Продължение отъ второто четение на законопроекта за гербовий сборъ;

II. Прѣдложение на З. Градинаровъ, за прибавление единъ новъ членъ, къмъ закона за настояничеството;

III. Прѣдложение на Лазаръ Пулиевъ, за измѣнение на първата алинея на чл. 16-й отъ закона за подобрѣние положението на бѣднитѣ отъ поборницитѣ и пр.;

IV. Докладъ на комиссията, по прѣглеждане смѣткитѣ на III редовна сессия отъ V Обикновено Нар. Събрание; и

V. Докладъ на разни комиссии.

Прѣди да се почне разглежданието на въпроситѣ, положени на дневенъ редъ, г-нъ секретаръ Иовъ Титоровъ, ще прочете скратеный протоколъ отъ XXI засѣдание.

Секр. Иовъ Титоровъ: (Чете скратеный протоколъ отъ XXI засѣдание).

Прѣдсѣд. Има ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да направи забѣлѣжка върху прочетений скратенъ протоколъ? (Никой не иска думата). Никой не прави забѣлѣжка. Приема се за вѣренъ и точенъ.

Г-нъ секр. Пѣневъ ще прочете скратеный протоколъ отъ XX засѣдание.

Секр. Пѣневъ: (Чете скратеный протоколъ отъ XX засѣдание).

Прѣдсѣд. Желаетъ ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетений скратенъ протоколъ? (Никой не иска думата). Никой не прави забѣлѣжка. Значи, протокола се приема за вѣренъ и точенъ.

Първий въпросъ отъ дневний редъ е продължение отъ второто четение на законопроекта за гербовий сборъ.

Г-нъ докл. има думата.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: (Чете):

„Чл. 12. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на двадесетъ стот. се облѣгчаватъ:

1) заявленията, подавани въ Българската Народна Банка, или и въ нейнитѣ клонове, за прѣдаване на съхра-

нение пари, или цѣнни прѣдмѣти, а тѣй сжщо и отъ акциитѣ на заемитѣ и анонимитѣ дружества;

2) пощенскитѣ декларации и извѣстия, които придружаватъ вносимитѣ отъ странство посылки;

3) задграничнитѣ и едномѣсечнитѣ билети и поржителствата, които се даватъ въ общинскитѣ управления, за получаване такива;

4) свидѣтелствата, издавани при продажба на добитъкъ, прѣдвидени въ закона за тържищата.“

Коммисията прие този членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 12 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 13. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на 15 ст. се облѣпватъ пощенскитѣ записи съ стойность по-голъма отъ 10 лева (чл. 12 отъ устава за пощитѣ).“

Коммисията прие и този членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 13 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 14. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на 10 ст. се облѣпватъ:

1) всѣка расписка, квитанция, фактура, извлѣчение, текуща смѣтка (Courdegeau nota), чекъ имеющи стойность 10 л. и нагорѣ;

2) свидѣтелствата, издавани отъ общинитѣ, за получаване задгранични паспорти;

3) всѣка расписка върху платажнитѣ заповѣди, издадени на името на частни лица, а тѣй сжщо и распискитѣ на служащитѣ лица въ трѣбователнитѣ вѣдомости, за получаване заплатата си;

4) разнитѣ обявления, подавани въ телеграфо-пощенскитѣ станции;

5) свидѣтелствата, издавани отъ общинитѣ, за правособственностъ на добитъкъ;

6) замвленията, подавани въ Българската Народна Банка, или клоноветѣ ѝ, за искане пари въ заемъ, или за продължение срокътъ на полицата;

7) прѣходнитѣ билети, които се издаватъ отъ митницитѣ и митарственитѣ пунктове на пограничното население, за минуване приврѣменно прѣзъ границата съ добитъкътъ си; и

8) разнитѣ обявления, или извѣстия, отпечатани, литографирани, или написвани, които се лѣпятъ по улицитѣ, или раздаватъ на публиката отъ частни лица, или дружества, да извѣстятъ публиката, за каквито и да било нѣща.

Когато се издаватъ на частни лица прѣписи отъ книгата и документитѣ, изброени въ членове 11, 12 и 14 отъ настоящий законъ, ще се облѣпватъ съ такива гербови марки, съ каквито сж биле облѣпени оригиналитѣ.“

И този членъ е приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! Пунктъ 8-й на чл. 14-й отъ настоящия законопроектъ казва, че всички обявления на частни лица, които се лѣпятъ по улицитѣ за частни и лични интереси, се облѣпватъ съ 10 ст. гербовъ

сборъ. Азъ не съмъ противъ това, защото гербовий сборъ е измислено срѣдство за приходъ на държавната хазна, като е измислено разбира се да се плаща гербовъ сборъ споредъ важността и интереса на работата отъ частни лица. Като е тѣй, азъ мисля не е злѣ, ако се допълни този пунктъ 8-й, отъ чл. 14-й, и то съ нѣколко думи, щото и лица за своя частна облага, или за свои частни интереси, или търговия, които правятъ обявления да освѣтляватъ, или извѣстятъ на публиката чрѣзъ вѣстницитѣ, то и за тѣзи обявления, печатани чрѣзъ вѣстницитѣ, да плащатъ нѣщо за въ полза на държавната хазна.

Считамъ за несправедливо, г-да прѣдставители, ако едно лице отива да напечата въ нѣкоя печатница 20 обявления, които да лѣпи по улицитѣ, да освѣтлява публиката, че той иска да си даде кжщата, или пѣкъ за каква да е своя частна търговия и облага за 20 лева, или какъ да кажа, повече или по-малко, да плаща по 10 ст. за всѣко обявление гербовъ сборъ, затова, защото го е лѣпилъ по улицитѣ, а пѣкъ онзи, който за по-голъма търговия, или частенъ интересъ, прави обявления чрѣзъ вѣстницитѣ, да не плаща нищо, и никакъвъ гербовъ сборъ. Затова именно азъ прѣдлагамъ да се попълни пунктъ 8-й на чл. 14-й съ нѣколко думи, да плащатъ и тѣзи хора гербовъ сборъ; нѣщо, което е справедливо споредъ мене. Тѣзи думи, които азъ ще попълнѣ въ пунктъ 8-й на 14-й членъ, сж слѣдующитѣ: На края на пунктъ 8-й, да се добави: „Ако обявлението става чрѣзъ вѣстницитѣ, оригинала, който се дава за отпечатване въ редакцията, или печатницата, гдѣто ще се печата обявлението, да се облѣпва съ 50 стот. гербова марка.“

Може би това трѣбваше да се турне въ чл. 10, гдѣто се прѣдвижда 50 ст. гербовъ сборъ, но понеже го пропуснахме тамъ, мисля, справедливо ще бжде, ако се помѣсти тукъ. И моля почитаемото Нар. Събрание, както и г-на М-ра на Финанситѣ, да се съгласятъ съ мене, щото да се вмѣстятъ тѣзи думи, като допълнение на пунктъ 8-й отъ чл. 14-й.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Както чухте отъ г-на Смочевски, той прѣдлага, щото всички обявления, които се печататъ въ вѣстницитѣ, да бжджтъ обгербовани. Азъ ми се чини, че това е невъзможно, защото не може да има никакъвъ контролъ и защото тѣзи обявления се испращатъ въ редакцията и послѣ се печататъ въ вѣстницитѣ; а които обявления се раздаватъ на публиката за четение, тѣ се облѣпватъ съ слѣдующата гербова марка. Прѣдъ видъ на това, азъ намирамъ, че неговото искане е почти не възможно.

Младенъ Ивановъ: Г-да прѣдставители! По пунктъ 8-й отъ чл. 14-й азъ нѣмамъ нищо противъ, само моля да се направи една забѣлѣжка. „Освобождаватъ се всички обявления, които се даватъ отъ страна на нѣкои благотворителни дружества.“ У насъ има много такива дружества, които помагатъ на разни училища, бѣдни и т. н. Зарадъ това, прѣдлагамъ обявленията, които се даватъ отъ страна на такива дружества, да се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ.

Н. Михайловки: Това е много справедливо, да се зема отъ рекламитѣ нѣщо доходъ. Тукъ разни фабриканти, индустриални заведения, обявяватъ и не плащатъ нищо, и, ако

плащатъ 2—3—4 лева на вѣстникаря, по крайнѣи мѣрѣ, трѣбва да плащатъ и 10 ст. на правителството. На вѣстникаря намира да плати 4—5 лева, а на правителството нищо да не плати. Ний гледаме чуждестраннитѣ вѣстници, че се облѣватъ. Ний даже сме много снисходителни къмъ вѣстницитѣ, гдѣто имъ земаме по 1 стот. Защо? Азъ не знамъ, дали по 1 стот. трѣбва да се плаща. Но да оставимъ него въпросъ и да дойдемъ къмъ рекламитѣ. За рекламитѣ трѣбва да се зема гербовъ сборъ. Дѣто казва г-нъ докладчика, че затова не можало да става контролъ, много хубаво става. Щомъ рекламитѣ ще се подадѣтъ на редакцията, тѣ трѣбва да иматъ залѣнена гербова марка. Подиръ това имаме и министерство, което прѣглежда вѣстницитѣ. Каза негова милость, че вѣстницитѣ плащатъ. Какво плащатъ? Зема имъ се по 1 стот. А въ столицата азъ получавамъ вѣстници и нѣма ни марка нито нищо.

Затова, или трѣбва да се възложи този данѣкъ на вѣстницитѣ, да не се търсатъ онѣзи, които печататъ реклами, просто редакцията да плаща, или рекламитѣ да се облѣватъ и подире началството отъ врѣме на врѣме като види нѣкакви реклами, ще търси отъ редакцията да му показва оригиналитѣ, рекламитѣ, да ли сж обгербовани. Този е много справедливъ данѣкъ.

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Земамъ думата само за да може да се обясни по-добрѣ послѣдната алинея отъ чл. 14 на този законъ, именно да ни обясни г-нъ М-ръ на Финанситѣ, да ли тѣзи обявления, които притѣжателитѣ на къщи лѣпятъ по самитѣ прозорци на тѣхнитѣ къщи, ще бждѣтъ и тѣ обгербовани по сщщий начинъ, както тукъ се казва, че всичкитѣ обявления, направени отъ разни лица, и т. н. т. Напр. единъ притежателъ на единъ домъ напише: „този домъ се дава подъ наемъ“. Да ли ще трѣбва и тѣзи хора да обгербоватъ тѣзи обявления, защото и това се счита за обявление. За да не би да подхвърлимъ тѣзи, които ще наблюдаватъ изпълнението на този законъ и за да не би да ги туримъ въ такова недоумѣние, или за да не би нѣкои, които иматъ много присърдце изпълнението на закона, да подхвърлятъ подъ щрафъ всички, които биха направили такива обявления, зарадъ това моля г-на М-ра на Финанситѣ да каже, да ли и този родъ обявления ще бждѣтъ подложени на този гербовъ сборъ.

Колкото се отнася до въпроса, по когото говориха г-нъ Михайловски и г-нъ Смочевски, азъ смѣтамъ, че не можѣтъ да се иматъ основателни тѣзи тѣхни съображения и то по тѣзи причини: първо, че всички обявления въ вѣстницитѣ не знамъ въ никоя държава да сж облѣвани съ нѣкакъвъ гербовъ сборъ. Дѣйствително въ другитѣ мѣста нѣма да видимъ афиши по улицитѣ да не носятъ гербовъ сборъ; но обявленията, които се печататъ въ вѣстницитѣ никакъ не се облѣватъ, до колкото ми е извѣстно. И азъ вѣрвамъ, че нито единъ отъ г-да прѣдставителитѣ не ще може да укаже нѣдѣ такъвъ случай. А пъкъ за това, че нашитѣ вѣстници имали по 1 стот. смѣтамъ, че тукъ се прави грѣшка отъ страна на г-на Михайловски, защото по едната ст. на вѣстницитѣ, то не е гербовъ сборъ, а по-

щенска марка за прѣнаслие на вѣстника, било отъ Варна до тукъ било отъ Пловдивъ до тукъ.

М-ръ Вѣлчовъ: Въ отговоръ на запитването, което ми се прави относително, трѣбва ли да разбираме отъ пунктъ 8-й на чл. 14, че ще се обгербоватъ и малкитѣ обявления, които се лѣпятъ по прозорцитѣ, ще съобща, че това не трѣбва да се разбира отъ закона, защото както е ясно указаво въ 8-й пунктъ, се вижда (Чете). „Разнитѣ обявления или извѣстия, отпечатани, литографирани или написани, които се лѣпятъ по улицитѣ или раздаватъ на публиката, отъ частни лица или дружества, да извѣстятъ публиката за каквито и да било нѣща“. Тѣй щото, това, което се лѣни на прозорцитѣ, не трѣбва да се разбира. Тукъ се има за цѣль, когато обявленията се раздаватъ въ по голѣмъ размѣръ по улицитѣ, а може би и чрѣзъ пощата.

Слѣдъ това ще забѣлѣжа по поводъ на другото прѣдложение, направено относително обгербованието на рекламитѣ въ вѣстницитѣ, че азъ не съмъ на мнѣние да се обгербоватъ и за това не съмъ ги прѣдвидѣлъ. Причината е, че обгербованието имъ се съдържа въ първий пунктъ на чл. 14. Когато едно лице иска да обяви чрѣзъ вѣстника нѣщо, то трѣбва да отиде въ редакцията на вѣстника и да заплати стойността. Ако расписката подлѣжи на обгербование, тя ще бжде тамъ облѣнена. Тѣй щото да земеме още една гербова марка ще значи два пжти да го облѣваме.

Колкото за прѣдложението, за да се направи едно допълнение къмъ пунктъ 8-й именно да се освободятъ отъ гербовъ сборъ благотворителнитѣ дружества, азъ съмъ съгласенъ, и мисли, че, ако се добаватъ слѣдъ думитѣ: „И дружествата“ думитѣ „съ исклучение на „благотворителнитѣ“ може да се погълни закона, за да се освободятъ тѣзи дружества отъ плащание на гербовъ сборъ.

Дим. Смочевски: Азъ не чухъ какво каза г-нъ уважамий М-ръ на Финанситѣ по моето прѣдложение, но разбрахъ какво възразиха на моето прѣдложение другитѣ прѣдставители, които говориха прѣди г-на М-ра. Нѣма друго нищо да прѣдлагамъ. Азъ искамъ да кажа мойтѣ думи, които казахъ и по-прѣди и да поддържамъ моето прѣдложение, съ което искамъ да убѣдя и васъ. Какво ще каже, г-да прѣдставители, ако единъ бѣденъ човѣкъ има единъ дюкянъ да прѣдположимъ или една къща, на която наемътъ може да е по-малко отъ 20 лева на мѣсець, а може би за цѣла година да струва 20 лева наемъ и исказва желание, иска да напечата въ нѣкоя печатница 20 обявления да ги налѣпи по улицитѣ и да освѣтли публиката съ тѣхъ, че той дава къщата си подъ наемъ, и ще се ползува може би 20 лева годишно отъ тѣзи къща или дюкянъ, или каквото и да е. И защото е напечатилъ 20 обявления трѣбвало марка, както каза негова милость — не можъ да му помня името — почитаемиятъ прѣговоривний народенъ прѣдставителъ, че щѣло да се плаща за обявлението въ редакцията или печатницата не знамъ по колко стотинки; тогава и този, който е направилъ 20 обявления, като ги напечати, и той ще плаща въ печатницата. Та ако заради това, защото ще лѣпи обявленията по улицитѣ, да плаща на всѣко обявление по 10 ст. гербовъ сборъ, значи на 20 обявления

трѣбва да плати 2 лева; а онзи търговецъ, който прави обявление чрезъ вѣстницитѣ за милиони и за хиляди левове, за свой частенъ интересъ, да не плаща нищо? Справедливо ли е това? Споредъ мене, това не е справедливо, г-да прѣдставители. Трѣбва и той нѣщо да плаща въ полза на държавата.

Заради това азъ прѣдлагамъ да се прибави къмъ 8-та алинея на 14-й членъ, щото, ако не 2 лева, както ще плаща онзи, който ще дава обявление по улицитѣ, поне съ 50 ст. да се облѣпя оригиналтѣ, който ще се внесе въ печатницата или въ редакцията, гдѣто ще се обнародва неговото обявление. До колкото азъ разбирамъ, това мое мнѣние е справедливо и моля почитаемото Нар. Събрание да го приеме.

Я. Д. Матакиевъ: Г-да прѣдставители! По въпросътъ, който се разисква именно за облѣпяването обявленията съ гербови марки и за отъ точка зрѣние по която се прави, азъ ми се чини, че суммата 10 стот. за облѣпяването на тѣзи обявления е доста висока и не ще бѣде постигната цѣльта, която гони законътъ. Защо се иска гербовъ сборъ? — Разбира се, той е единъ данъкъ за приходъ на хазната. Обявленията у насъ може да се каже сж новостъ. Отъ новото врѣме насамъ, като се умножаватъ печатницитѣ у насъ, захваща се и разгласяването чрезъ обявления да става. Менъ ми се струва, че не е лошо да се научатъ и нашитѣ хора, било търговци, или каквито и да сж, които иматъ работа да публикуватъ нѣкои нѣща и да распрьсватъ извѣстията пакъ отъ друга страна, като ще се облагатъ съ извѣстенъ гербовъ сборъ, това ще съставлява единъ приходъ на хазната. Като се гледа отъ тази точка зрѣние, азъ мисля, че 10 ст. гербовъ сборъ на всѣко обявление сж много и намѣсто да се постигне цѣльта, т. е. намѣсто да се земе повече приходъ, наопаки ще се убие начинътъ на публикацията, ще се убие увеличението на публикацитѣ, и ще се земе сборъ отъ много малко екземпляри, когато, ако този гербовъ сборъ бѣде по-малкъ, ми се струва, че количеството на екземпляритѣ ще се увеличи, и приходътъ отъ гербовия сборъ ще бѣде много по-голямъ.

Заради това, азъ мисля, че ако гербовия сборъ на обявленията бѣде по-малкъ отъ 10 ст., повече приходъ ще се принесе на хазната, и по-скоро ще се постигне цѣльта, която гонимъ. Това че става така, въ много нѣща е вече доказано. Колкото по-евтино се дава едно нѣщо, толкозъ повече се распространява и толкозъ повече приходъ принася. Така на пр. пощата едно врѣме земаше много по-скъпо, земаше двойни и тройни такси. Защо ги намалихъ? — Защото, колкото повече се намаляватъ такситѣ, толкозъ повече се умножава кореспонденцията и приходътъ отъ пощитѣ става много по-голямъ. Така ми се чини и тукъ работата. Единъ чловѣкъ, който има 100 обявления за залѣпяние по улицитѣ, ако му се искатъ по 10 стот. на всѣко обявление, той ще бѣде принуденъ да даде само петъ или шестъ обявления, когато, ако е по-малкъ гербовия сборъ, напр. по 5 ст. или още по-малко, той може да напечата вмѣсто 100, 200 обявления и ще ги разнесе. Отъ тѣзи точка зрѣние, ми се струва, че 10 ст. гербовъ сборъ е скъпъ за обявленията. Нѣка да е по-нискъ.

Заради това да се извади тая алинея отъ този членъ и да се притури къмъ онзи членъ, дѣто прѣдвижда гербовъ сборъ по 5 ст. Менъ ми се чини, че по този начинъ повече приходъ ще се принесе на хазната. 10 ст. такса за обявленията, които има да се прѣскатъ по улицитѣ и кафенетата, ми се вижда доста висока. Азъ говори това отъ точка зрѣние на прихода и мисля, че, ако се намали цифрата на гербовия сборъ, ще се принесе по-голямъ приходъ.

Колкото се касае до прѣдложението на г-на Смочевски, азъ ми се чини, че би трѣбвало да се помисли малко за него. То има извѣстна важностъ. Ще отговоря на г-на Иванова, че до колкото зная въ нѣкои държави искатъ гербовъ сборъ отъ обявленията, които се печататъ въ вѣстницитѣ. Така ми се чини, че е и въ Австрия и азъ съмъ слушалъ да се даватъ подъ сѣдъ вѣстникари за скривание такива обявления, защото не сж били облѣпявани съ гербовъ сборъ; защото се държатъ тефтери за обявленията, които се публикуватъ въ вѣстницитѣ и сж се повдигали доста голѣми процеси за скривание гербовия сборъ отъ хазната.

Мене ми се струва, че ако ний обърнемъ внимание на въпроса за вѣстницитѣ, азъ ще бѣджъ противъ г-на Михайловски, който иска да се облѣпватъ съ гербовъ сборъ. Ний не трѣбва да искаме и отъ тѣхъ такъвъ данкъ. Тѣ трѣбва да бѣдѣтъ евтини и да се распространяватъ, колкото се може повече, но отъ обявленията въ тѣхъ, ми се чини трѣбва да се изисква гербовъ сборъ; защото между тия обявления, които се прѣскатъ чрезъ вѣстницитѣ, и обявленията, които се печататъ въ печатницитѣ и човѣкъ самъ ги распрьсва, нѣма разлика. Защо тогава за отдѣлнитѣ обявления да се зема гербовъ сборъ отъ човѣка, който самъ ги е разнесълъ, а пъкъ онѣзи, които сж напечатани въ вѣстника и се прѣскатъ 100 или 200 пѣти повече, нищо да не плащатъ?

Отъ друга страна да земемъ прѣдъ видъ какви обявления се печататъ въ нашитѣ вѣстници. Като говоря за распространението на обявленията и за увеличение приходитѣ, това мое мнѣние разбирамъ така, че за обявленията и въ вѣстницитѣ трѣбва да бѣде по-евтино, но все таки да се плаща нѣщо ще бѣде справедливо. Въ нашитѣ вѣстници повечето обявления дохождатъ отъ разни лотарии и дружества, отъ разни европейски външани завѣдения, които распространяватъ сумма свой обявления съ заплащанieto на една извѣстна стойностъ само за напечатване въ вѣстника; а единъ човѣкъ който ще залѣпи по дуваритѣ едно обявление въ нѣколко екземпляра трѣбва да плаща и гербовъ сборъ на всѣко парче по 10 ст., а онзи съ 3000 или 5000 обявления чрезъ вѣстника нѣма да плати освѣнъ 10—15 лева за напечатване. Тукъ има една несправедливостъ. Заради това, тукъ не подлѣжи това прѣдложение, което г-нъ Смочевски прави, но трѣбва да стане това; защото, ако плащатъ само обявленията, които се печататъ само за по улицитѣ, ще накараме хората да отиватъ само при вѣстницитѣ да печататъ обявленията си, а това отъ икономическа точка не е добро. Азъ не зная, какво прѣдложение да направя, защото не съмъ мислилъ по тоя въпросъ, но ми се чини,

щомъ земаме гербовъ сборъ отъ обявленията по улицитѣ, трѣбва да искаме и отъ обявленията, които се обнародватъ въ вѣстникитѣ.

Колкото за това, азъ прѣдлагамъ да се извади тѣзи алинея отъ този членъ и да се тури тамъ, гдѣто се опрѣдѣли, отъ гдѣ се зема по 5 ст., и ако би да е възможно, азъ даже бихъ молилъ г-на М-ра и по-малко да го направимъ — споредъ мене, двѣ стотинки на екземпляръ е достатъчно — но ако не е възможно двѣ стотинки, тогава петъ стотинки да бжде. И азъ съмъ убѣденъ, че хазната тогава ще има 3—4 пкти повече приходъ отъ колкото ако е 10 стотинки.

М-ръ Хр. Вѣлчевъ: Азъ, г-да прѣдставители, нѣма да се повръщамъ на думитѣ си, които по-напрѣдъ казахъ, защото мисля, че доводитѣ, които по-прѣди приведохъ относително недопущанието да се обгербоватъ втори пкти рекламитѣ, които се турятъ въ вѣстникитѣ, обявленията ми за това бѣха достатъчни, а така сжщо и обявленията ми за какъ трѣбва да се разбира 8-й пунктъ, че обявленията, които се лѣпятъ по прозорцитѣ, само за даване подъ наемъ на къщи и продаване, че и тѣ не подлѣжатъ на гербовъ сборъ, и това ми обявление мисля да бѣше достатъчно. Така щото сега не можъ, а и не считамъ за необходимо нужно, да се повръщамъ на това, което веднажъ вече обяснихъ, нито пъкъ да се впускамъ въ подробно разглеждане доводитѣ на г-на Матакиева относително намалението таксата на гербовия сборъ за разни обявления, които се правятъ и лѣпятъ по града. Ще подчеркна само едно обстоятелство, отъ практика на друга една държава, именно въ Франция знамъ, че когато искаха да намалятъ таксата на пошитѣ, прѣдъ видъ на това, че ще да има по-голъми приходи, доказа се тѣло противното. Тѣй щото, не вѣрвамъ, че въ всѣки случай можемъ да земемъ да твърдимъ съ увѣренность, че когато намалимъ таксата, ще имаме по-голъма материя за облѣивание и слѣдователно ще получимъ по-голъма сума.

Освѣтъ това, ще наведе и друго едно обстоятелство, което ще туря само въ форма на питанье: какъвъ гербовъ сборъ ще се земе отъ обявления изъ тѣзи центрове или пунктове, гдѣто нѣма чужденци? Съ прѣдложението на г-на Матакиева, ми се чини, че ний се повръщаме да разискваме на ново чл. 2-й отъ законопроекта, въ който опрѣдѣлено е казано, че най-малкиятъ гербовъ сборъ, който има да се зема, е 10 стотинки.

Понеже този въпросъ е вече рѣшенъ, азъ мисля, че туй прѣдложение сега иде да амнетрира друго едно рѣшение на Нар. Събрание. За това, азъ не зная до колко ще бжде умѣтно да се разисква туй прѣдложение. (Гласове: Да се гласува).

К. Диновъ: Г-да прѣдставители! Азъ това, което щѣхъ да отговоря на г-на Матакиева, г-нъ М-ръ на Финанситѣ го каза и достатъчно обясни. Това само ще кажа, въ отговоръ на г-на Смочевски, че излишно бѣше да се спираме толкозъ на 14-й членъ за обгербованието съ 10 или 20 ст. обявленията, които се обнародватъ въ „Държ. Вѣстникъ“. Тѣзи обявления се отнасятъ за распространението на търговията. А щомъ търговията се распространява чрѣзъ едно

обявление, само по себѣ-си съ разбира, че трѣбва да се плаща, така сжщо както когато, търговията става и се распространява чрѣзъ полици, расписки и проч., тѣ се обгербоватъ. А пакъ обявленията, за които каза г-нъ Смочевски, за даване подъ наемъ на къщи и тѣ, разбира се, ако не 20, то ще ги намалимъ на 10 или 5 ст., тѣй щото, ще бжде за 10 обявления да плати 50 ст. или 1 л., а за 20 обявления ще плати 2 лева, но съ това достига ли се цѣльта, когато дѣйствително едно таквозъ обявление въ вѣстника, въ сравнение съ тѣзи, не струва само колкото за едно обявление, но струва колкото за 20, ако не и за 200, и трѣбва да му наложимъ — ако направимъ таквозъ едно сравнение, 20 или 50 лева, а съ 10 стот. нѣма да се постигне цѣльта. Но понеже това е невъзможно да се констатира, то да се оставятъ да се не обгербоватъ. И прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ по този въпросъ, съгласно чл. 14-й отъ вжтрѣшния правилникъ.

Прѣдождъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още? (Никой не иска думата). Който желаетъ да си вдигне ржката. (3 души вдигатъ). Значи дебатитѣ се прѣкратяватъ.

Ще се гласува чл. 14-й съ алинеитѣ му и прибавката, тѣй както и направи г-нъ М-ръ на Финанситѣ. Който не приема чл. 14-й, съ пунктотѣ му отъ 1 до 8, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: (Чете):

„Глава III.

За книжата и документитѣ подлѣжащи на актовъ гербовъ сборъ.“

Прѣдождъ: Ще се гласува заглавието на глава III-та. Който го не приема, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 15. Съ актовъ гербовъ сборъ се облагатъ:

1) актоветѣ за подаръкъ, зестра, раздѣла на имущество и завѣщания;

2) нотариалнитѣ крѣпостни актове за правособственностъ на недвижимъ имотъ, контрактитѣ и други условителни документи;

3) полицитѣ, боноветѣ и разнитѣ задължителни записи;

4) поръчителствата, които иматъ известна цѣнность; и

5) обязательствата за транзитни и транспортни стоки, както и за ония, които се прѣнасятъ отъ едно пристанище до друго.“

Комиссията е приела този членъ безъ измѣнение.

Прѣдождъ: Ако нѣма кой да говори, ще дамъ на воотиране. Който не приема чл. 15-й, съ алинеитѣ му, така както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 16. Актовиятъ гербовъ сборъ се прѣсметва върху суммата, обозначена въ документитѣ, изброени въ прѣдидущий членъ. За обязательствата на транзитнитѣ стоки и за прѣнасяние мѣстнитѣ отъ едно пристанище до друго, тоя сборъ се прѣсметва върху слѣдующитѣ мита и др. сборове.

Обязателствата за транспортъ се облагатъ съ гербовъ сборъ, съгласно прѣдписанието на този членъ, като се опрѣдѣля суммата имъ, споредъ чл. 163 отъ закона за митницитѣ.“

Комиссията е приела този членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 16-й, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 17. Суммитѣ, въ разнитѣ документи съ извѣстна стойностъ, трѣбва задължително да се показватъ въ левове и стот. а ония, въ които стойността е показана въ иностранны монети, трѣбва да се прѣобръщатъ въ левове и стотинки, съгласно съществуващата въ Княжеството тарифа за монетитѣ.“

Този членъ комиссията го е приела безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 17-й, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 18. Актовий гербовъ сборъ отъ актовитѣ за подарѣкъ, зестра, завѣщание и раздѣла на недвижими имущества, когато не имъ е извѣстна цѣната, ще се опрѣдѣля по оценението, върху което се събиратъ правителственитѣ данъци, а за движимитѣ — споредъ чл. 17 отъ настоящий законъ.“

Комиссията е приела този членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 18-й, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 19. Отъ крѣпостнитѣ актове за право на собственостъ, актовий гербовъ сборъ ще се прѣсмѣтва върху цѣната, за която е купено имуществото, а отъ контрактитѣ за отдаване недвижимо имущество подъ наемъ, ще се прѣсмѣтва върху общата сума на условений наемъ.“

Комиссията е приела този членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 19-й, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 20. Контрактитѣ, поржчителствата и други подобни документи, въ които не е показана никаква стойностъ и пѣма възможностъ да се опрѣдѣли, облагатъ се съ гербовъ сборъ като документи съ цѣна отъ двѣ хиляди лева (гледай 2 рубрики на таблицата).“

Приетъ отъ комиссията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 20, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 21. Когато съдържанието на нѣкои книжа и документи, изброени въ чл. 15 отъ настоящий законъ, се излага на повече отъ една обикновена кола (4 страници), то въ такъвъ случай съ слѣдующата марка за актовъ гербовъ сборъ се облѣпва първата кола, а всичко послѣдующи се облѣпватъ всѣка една съ марка отъ 50 стотинки.“

Както виждате, г-да прѣдставители, въ чл. 21 е поправена само цифрата отъ 12 на 15, което е печатна погрѣшка, а останалото съдържание на цѣлия членъ е прието отъ комиссията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Покаже никой не иска думата, ще дамъ на вотирание.

Който не приема чл. 21, така както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 22. Контрактитѣ и други условителни документи, които се сключватъ между частни лица и правителствени или общественни учреждения съ гербовъ сборъ, се облага само они екземпляръ, който се издава отъ частнитѣ лица.“

Чл. 22 е приетъ отъ комиссията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ако нѣма кой да говори, ще дамъ на вотирание. Който не приема чл. 22, тѣй както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 23. Лозоветѣ, на които внасянието и продаването въ България е позволено, ще се облагатъ съ гербовъ сборъ 1% номиналната имъ стойностъ, а всички други внесени отъ по-прѣди и продажбата на които е позволено, трѣбва да платятъ $\frac{1}{2}\%$ отъ стойността имъ.“

Въ чл. 23 е поправено, на мѣсто 2%, $\frac{1}{2}\%$, което е тоже печатна погрѣшка, а останалото съдържание е прието отъ комиссията безъ измѣнение.

П. Икономовъ: Г-да прѣдставители! Чл. 23 както е прѣдвиденъ въ законопроекта, съ измѣненията, които прѣпоръчва почитаемата комиссия, ми се вижда негъленъ и неясенъ. Негъленъ затова, защото съ гербовия сборъ искаме да създадемъ единъ приходъ на държавата, който да не обрѣмнява изобщо населението, а само извѣстни классове, на които този налогъ нѣма да причини извѣстна нѣкоя голѣма тѣжестъ.

Въ тази група, въ лозоветѣ, както е тукъ казано, съ една дума се разбиратъ много нѣща. Кѣмъ лозоветѣ, азъ мисля, че трѣбва да се причислятъ още нѣкои други цѣнни книжа, които би могло, а и трѣбва да се обложатъ, безъ да влиза това въ тѣжестъ на населението въ Княжеството. А именно тѣ сж всѣкакъвъ видъ облигации, акции, и други такива цѣнни книжа.

Неясенъ е пъкъ за това: Начина за облаганието ми се вижда отъ друга страна тоже не тѣй много ясно казано: „1% и $\frac{1}{2}\%$ “. Да правимъ разлика между тѣзи едни и сѣщи цѣнни книжа, иде мжно, защото тѣ сж едни и сѣщитѣ. Да земемъ н. пр. лозоветѣ на Червенный Италианский Кръсть, биле тѣ по-прѣди внесени или сега, защо едни такива да бжджтъ съ $\frac{1}{2}\%$, а други съ 1% обложени. Изобщо съ $\frac{1}{2}$ и 1% мжно ще бжде самото облагане. И азъ мисля, че, като прѣдвиждаме въ тазъ група да облагаме съ гербовъ сборъ по този проектъ всички други цѣнни книжа, като акции, облигации, лозни бонове, классни лотарийни билети, трѣбва да ги облагаме еднакво, биле внесени прѣди въ Княжеството или за въ бжджще, и тѣ да ги облагаме спо-

рѣдъ гербовий сборъ отъ II-й разрядъ, спорѣдъ самитѣ полици. По тозъ начинъ се облагатъ на всѣкадѣ тѣзи цѣнни книжа, то и ний, ако ги обложимъ по тозъ начинъ, мисля, че нѣма да сгрѣшимъ, нѣма да направимъ грѣшка. А тѣй въ обща фраза, както е казано: съ $\frac{1}{2}\%$ и съ 1% , не влизатъ и тѣзи цѣнни книжа, или поне не можтъ да се разбиратъ, и ний ще имаме заплѣтня.

Толкозъ за този параграфъ. А отъ сѣтнѣ ще си позволи и на друго мѣсто да говори, кога доде врѣме, да се прѣдвиди и за начина какъ трѣбва да става това облагане на тѣзи цѣнни книжа.

Зарадъ туй азъ видоизмѣнявамъ измѣненіята на почитаемата комиссия, като казвамъ, че този 23 членъ да се распространи, именно: „лозоветъ, както и всѣкакъвъ видъ цѣнни книжа, които служатъ за прѣдмѣтъ на търговия, да се облагатъ съ гербовъ сборъ, спорѣдъ размѣра за актовий гербовъ сборъ“, — втората часть на таблицата, която се прилага при настоящий законопроектъ. Съ това ще да създадемъ на държавата единъ приходъ, и по начина, както го прѣдлагамъ, приспособлението на този гербовъ сборъ, не ще срѣщне никакво прѣпятствие. И азъ моля както почитаемата комиссия, тѣй и г-на М-ра на Финанситѣ, да се съгласятъ съ моето прѣдложение.

М-ръ Хр. Вѣлчевъ: Наистина въ чл. 23 е казано само изобщо „лозове“ и не би било зле да се постави и друго нѣкое наименование, което да означава изобщо цѣнитѣ книжа, но азъ мисля, че трѣбва да се направи едно ограничение, защото, ако вземемъ да туримъ всичкитѣ книжа, които г-нъ Икономовъ прѣдложи, а именно и лотарийнитѣ билети, ще бѣде доволно несправедливо, тѣй като тѣ нѣматъ сжщий характеръ, както и другитѣ книжа. Другитѣ книжа носятъ печалби и лотарийнитѣ билети сж не малко цѣнни, но тѣ не носятъ такава печалба, както другитѣ. Ще се разиграва нѣйдѣ лотария и билетитѣ ѝ се продаватъ по 1—2 лева, тѣй щото тѣхъ не можемъ да ги облѣпваме съ сжщото мито, както другитѣ цѣнни книжа, които съставляватъ прѣдмѣтъ на търговия, толкова повече, че лотарийнитѣ билети се позволяватъ само въ извѣстни условия. За туй, азъ мисля, че не трѣбва да ги подвеждаме подъ сжщата категория. Мисля прочее, че може да се добави къмъ лозоветъ „както и всѣкакъвъ видъ цѣнни книжа“ и това нѣма да врѣди нищо, но да се причислатъ въ тѣзи категория и лотарийнитѣ билети, нѣма да бѣде добръ.

Колкото за въпросътъ, който повдигна г-нъ Икономовъ — защо едни книжа ще се облѣпватъ съ 1% , а други съ $\frac{1}{2}\%$, имамъ да кажа, че ако усвоимъ 1% , за мене ще бѣде по-добръ, защото ще ми дадете повече отъ колкото искамъ. Но азъ мисля, че ще бѣде по справедливо за тѣзи книжа, които се намиратъ сега въ търговията, ако се вземе за тѣхъ по-малко даждие. Първата причина за това е тѣзи, че когато се налага едно даждие за едни книжа, винаги търговията съ тѣзи книжа прѣтърпява сама по себе си едно измѣнение. Може би, че даждието ще се види на нѣкого много високо и послѣдствие на това да се откаже отъ нея, но фактъ е, че търговията прѣтърпява измѣнение. Заради това ний можемъ да нащѣрбимъ интереса на хората повече,

отъ колкото може да бѣде справедливо да го направимъ. За това, азъ мисля, че книжата, които сж въ рѣцѣтъ на хората и за които търговията е позволена, че не трѣбва да се правятъ спѣнки. Азъ мога да обява на Нар. Събрание, че има вече приготвенъ правилникъ за тѣзи нѣща, но по нѣмание на врѣме не може да се утвърди. Мисля прочее, че ще бѣде справедливо да се прави разлика между книжата, които идадъ само отъ вѣнъ и тѣзи, които сж вече тука.

Колкото за облѣпванието на полицитѣ и другитѣ книжа по втората рубрика отъ таблицата, мисля, че въ такъвъ случай ще ми се даде повече отъ колкото искамъ и, ако Нар. Събрание желае да ми даде такава нѣща, азъ нѣмамъ нищо противъ. (Гласове: Да се гласува).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува чл. 23, съ поправката на г-на М-ра на Финанситѣ, която се състои въ това: „и всѣкакъвъ видъ цѣнни книжа“. Който го не приема, съ поправката, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Глава IV.

За книжата и документитѣ, които не подлежатъ на простъ и актовъ гербовъ сборъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува заглавието на глава IV. Който я не приема, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

Чл. 24. Освобождаватъ се отъ простъ гербовъ сборъ слѣдующитѣ книжа:

1) прошенията и заявленіята, които се подаватъ на името на Негово Царско Височество Князьтъ и Нар. Събрание;

2) книжата, които излизатъ отъ духовнитѣ, правителствени и обществени учреждения въ тѣхенъ собственъ интересъ и иматъ официаленъ характеръ;

3) разнитѣ книжа, които се подаватъ до всичкитѣ правителствени и обществени учреждения, когато иматъ за цѣль подобрието икономическия животъ, както на мѣстнитѣ жители, пострадавши въ врѣме на война, пожаръ, наводнение и други народни бѣдствия, доказани отъ надлѣжнитѣ власти, така и на бѣжанцитѣ и прѣсѣленцитѣ;

4) книжата, които се отнасятъ до давание пенсии или едноврѣмни помощи и възнаграждения;

5) книжата, относително неправилното вземание нѣкого въ войската;

6) заявленіята и прошенията, когато иматъ характеръ на жалба по дѣлата на изборитѣ било за Нар. Събрание или други учреждения;

7) прошенията, заявленіята и распискитѣ, съ които се иска повърщанието на каквито и да било сумми, постжпили неправилно въ държавнитѣ или обществени касси, а тѣй сжщо и освобождението отъ плащане наложенитѣ вѣнъ отъ законитѣ данъци или сборове;

8) книжата, които иматъ за цѣль подобрието на сжществуящитѣ въ страната закони, или пъкъ иматъ за прѣдмѣтъ извѣстенъ правителственъ или общественъ интересъ;

9) книжата на общинитѣ и училищнитѣ настоятелства, съ които искатъ помощъ за училищата си, а тѣй сжщо

и пълномощитѣ имъ писма, съ които довървяватъ на нѣкое лице, да събере отпуснатата за училищата помощъ;

10) прошенията на ученицитѣ, съ които искатъ: а) да имъ се отпусне стипендия или врѣменна помощъ; б) да се приематъ да слѣдватъ въ нѣкое учебно завѣдение; в) да се освободятъ отъ плащане училищна такса по бѣдностъ, г) да имъ се издадѣтъ удостовѣрения за слѣдващето имъ до извѣстно врѣме въ училището, което по болѣстъ или други причини сж биле напустнали; д) да имъ се отпуснатъ такси за исплащане право-слушание въ учебнитѣ заведения, пѣтни за екскурзии, инструменти и др. относящи се до въспитанието; е) пълномощитѣ писма, съ които довървяватъ на банката, учрежденията или частни лица да събержатъ тѣхнитѣ стипендии и каквито и да било отпуснати тѣмъ сумми отъ държавата; ж) распискитѣ давани срѣщу получаванитѣ сумми, и з) прошенията, съ които даватъ обяснения за нѣкои свои постѣпащи, за които имъ е наложено извѣстно наказание;

11) удостовѣренията, които се издаватъ отъ министерствата и се прилагатъ къмъ платежнитѣ заповѣди, съ които се отпусчатъ извѣстни сумми на автори и разни книгоиздатели, за откупуване книги за раздаване по общински и държавни училищни библиотеки;

12) удостовѣренията за самоличностъ на ученицитѣ и други длѣжностни лица прѣдъ всички правителствени и общественни учреждения за получаване пари или пѣтни билети, когато не сж познати на тѣзи учреждения;

13) прошенията и заявленията на авторитѣ или издателитѣ на разни книги, когато прѣдставляватъ нѣкоя книга за рецензиране и искатъ да имъ се помогне въ издаването, съ купуване нѣколко тѣла или да се прѣпорѣча на учителитѣ и инспекторитѣ;

14) всички заявления и писма, относящи се до книжницата, искусствата, занаятитѣ и прочее, които иматъ общественъ интересъ;

15) всекакъвъ видъ прошения и прочее, относящи се по разни раскопвания, откриване на старини и дрѣвности;

16) прошенията и други книжа, съ които служащитѣ лица при държавнитѣ и общественитѣ учреждения искатъ да имъ се доисплащатъ заплатитѣ или други припадаюци се тѣмъ сумми по службата;

17) обявленията, съ които се внасятъ въ правителственитѣ и общински каси разни сумми за държавни или каквито и да било други даждия, а тѣй сѣщо и издаваемитѣ срѣщу тѣхъ расписки и квитанции;

18) удостовѣренията на постояннитѣ комиссии и други учреждения за километрическото разстояние отъ едно мѣсто до друго, издаваеми на длѣжностни лица;

19) оправдателнитѣ документи, които нашитѣ агентства въ странство прѣдставляватъ за приложение къмъ платежнитѣ заповѣди за отпуснатитѣ имъ канцелярски сумми;

20) удостовѣренията на правителствени и общественни подписи и печати, приложени върху документи веднѣжъ обгербовани;

21) багажнитѣ расписки (gherek Reserise);

22) отлитографиранитѣ плалове, оцѣнения и поемни условия, които се продаватъ на частни лица, прѣди утвърждението на търгѣтъ по разни постройки;

23) заявленията, подавани въ ковчежничествата или банката отъ частни лица, за размѣнение банкоти въ злато;

24) извѣстията на телеграфо-пощенскитѣ станции, съ които прѣдизвѣстватъ притѣжателитѣ за пристиганието пощенски колети или посылки, за да си ги получатъ;

25) пощенскитѣ декларации за вжтрѣшни цѣнни посылки, колети и възели;

26) оплакванията, записвани въ жалобнитѣ книги на телеграфо-пощенскитѣ станции;

27) визирването на задграничнитѣ паспорти;

28) прошенията, заявленията, свидѣтелствата и други книжа, които се подаватъ отъ бѣдни, ако прѣдставятъ свидѣтелство за бѣдностъ отъ общинското управление, гдѣто живѣятъ;

29) фрахтоветѣ и распискитѣ по прѣвозване на войници, войскови и правителствени вещи;

30) консулскитѣ декларации, извѣстия и други книжа за пристигнали отъ странство за тѣхъ прѣдмѣти;

31) пълномощията и распискитѣ за сумми по малки отъ 10 лева;

32) всички прѣписи отъ книжа и документи, които се прилагатъ отъ правителственитѣ и общественни учреждения при платежнитѣ заповѣди, когато това се изисква отъ канцелярския рѣдъ и за контролъ;

33) кръщелнитѣ свидѣтелства;

34) товарителнитѣ листове, които се подаватъ въ митницитѣ отъ желѣзнопѣжнитѣ станции за прѣдаване донесенитѣ отъ странство стоки;

35) свидѣтелствата, издавани отъ общинскитѣ кметове, съгласно §§ 26, 27 и 28 отъ закона за новобранцитѣ;

36) удостовѣренията на земледѣлческитѣ каси (обр. № № 3 и 6 отъ правилника имъ);

37) лѣкарскитѣ удостовѣрения написвани върху книжкитѣ на проституткитѣ;

38) свидѣтелствата, които общинитѣ издаватъ за сѣната, които се носятъ по пазаритѣ за проданъ удостовѣряющи, че се записани въ контролерскитѣ книги;

39) реквизиционнитѣ расписки или квитанции;

40) свидѣтелствата, които се издаватъ отъ лѣкаритѣ и другитѣ учреждения на ученици, за да могатъ да постѣпватъ въ нѣкое училище, както и училищнитѣ свидѣтелства;

41) извѣстията залѣзвани по улицитѣ за смъртъ;

42) подаванитѣ въ сѣдилищата прошения и искове отъ правителството, когато е то страна по граждански и търговски дѣла;

43) прошенията, заявленията и тѣхнитѣ приложения, подавани отъ вѣщитѣ лица, назначавани за такива по граждански и търговски дѣла;

44) заявленията на свидѣтелитѣ по граждански и търговски дѣла, относящи се до опрѣдѣленното имъ възнаграждение, както и изпълнителнитѣ листове, които се издаватъ за събирането на това възнаграждение;

45) всички книжа по углавни дѣла, подавани отъ странитѣ или отъ другитѣ участвуващи по тѣхъ лица, тѣхъ сжщо и издаванитѣ на странитѣ по такива дѣла прѣписи.

46) всички прошения и заявления, които се подаватъ въ сѣдилищата, да се искатъ удостоверения и прѣписи отъ рѣшенията за да може да се вземе назадъ вложенъ залогъ за право кассирание граждански дѣла;

47) арестанскитѣ прошения и заявления;

48) завѣрванията отъ нотариуситѣ и мировитѣ сѣдии подписитѣ на неграмотнитѣ лица за получаване извѣстни сумми отъ ковчежничествата или други учреждения;

49) удостоверенията върху гаранцитѣ на чиновницитѣ извършвани отъ общинскитѣ управления, нотариуситѣ или мировитѣ сѣдии.“

Този членъ комиссията е приела безъ измѣнение.

Д. Кознички: Г-да прѣдставители! Азъ искахъ думата, за да помоля както г-нъ докладчикъ така и г-нъ М-стра на Финанситѣ, да се съгласатъ съ мене да се направи една нова алинея подиръ 49, която да носи нумерацията 50 алинея, въ която да се каже така: „всички заявления по описание емляка“, да се не обгербоватъ съ никаква гербова марка, за което, вѣрвамъ, ще се съгласите всички, както и за декларациитѣ. Ако не се съгласи г-нъ М-рътъ, азъ си задържавамъ правото да говоря по този въпросъ.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Исканието на г-на Кознички е прѣдвидено въ закона за емляка.

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! На мнозина отъ васъ може да е извѣстно, че когато нѣкои сираци иматъ въ сиротската каса сумми, практиката е била до сега такава, че когато искатъ да истеглятъ отъ тѣзи сумми частъ или цѣлий капиталъ, било тѣ сами, или чрѣзъ нѣкои отъ тѣхнитѣ опекунти, даватъ на сиротскитѣ каси заявления, съ едно удостоверение отъ роднинскитѣ свѣтъ, но тѣзи заявления е трѣбвало да бждатъ обгербовани. Понеже самата дума сираци показва, че тѣ сж бѣдни и понеже е думата въ чл. 24 да се прѣдвидятъ всичкитѣ книжа, които се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ, азъ прѣдлагамъ да се помѣсти въ тоя членъ една алинея, която да бжде 24 и въ която да се казва така: „освобождаватъ се отъ гербовъ сборъ заявленията, подавани въ сиротската каса отъ сирацитѣ и тѣхнитѣ опекунти, за истѣглование частъ или цѣлата сумма отъ тѣхнитѣ капитали вложени въ сиротскитѣ каси“. Вѣрвамъ, че както г-нъ М-стръ на Финанситѣ, така и г-да прѣдставителитѣ ще се съгласятъ съ мене и ще приематъ да се освобождаватъ за въ бждѣще сирацитѣ да плащатъ гербовъ сборъ за заявленията, които ще подаватъ за истѣглование частъ или цѣлитѣ си вложени въ сиротскитѣ каси пари.

Радущъ Симеоновъ: Г-да прѣдставители! Когато се разисква 8 алинея отъ чл. 14, тамъ се каза отъ г-нъ Младенъ Ивановъ, както и отъ г-на М-рътъ, да тури за освобождението отъ гербовий сборъ на ония обявления, които се издаватъ отъ нѣкои благотворителни дружества. Азъ мисля, че тамъ не му бѣше мѣстото да се каже, а тукъ. Както знаете имаме читалища, женски дружества, ученически и учителски, които иматъ за цѣлъ да служатъ за умственото

и нравственото развитие на гражданитѣ. Заради това споредъ 8 алинея на чл. 14 ще трѣбва да се облеватъ и тия обявления, та това, азъ мисля, че въ 41 алинея на чл. 24 гдѣто е казано: „извѣстията залепивани по улицитѣ за смъртъ“, да се каже: „и обявленията, издавани отъ разни дружества, които сж съставени съ цѣлъ за умственото и нравственото развитие на населението“. Вѣрвамъ, че както г-нъ М-рътъ, така и г-да прѣдставителитѣ ще се съгласятъ на това.

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Въ закона за гербовий сборъ, тѣй да се каже, не можихъ да срѣцна обявления, които даватъ разни отчетници отъ смѣтната палата, съ какъвъ гербовъ сборъ трѣбва да бждатъ облѣпени. Понеже въ закона не е прѣдвидено такова нѣщо, азъ смѣтамъ, че ще бжде много добръ, ако прибавимъ една алинея къмъ тѣзи статия и да кажемъ, че „обявленията, давани отъ разни отчетници, поискани отъ Върховната Смѣтна Палата“. Вѣрвамъ, че на всекому отъ васъ, който е билъ ъметъ или помощникъ или който е изпълнявамъ каква и да е отчетническа длѣжностъ се е случило да дава такива обявления, които е билъ заставенъ да облѣпва съ гербови марки. Напримѣръ слѣдъ година или двѣ, Смѣтната Палата когато е дохождало врѣме да му разглѣжда смѣткитѣ, за онези пари, които е намирала малко тъмни, е искала винаги обявления и, разбира се, хората сж написвали обявленията си и при подаването имъ, защото не сж знаели да ли трѣбва да се облѣпятъ съ гербови марки или не, едни сж облѣпвали обявленията си съ гербова марка отъ единъ левъ, а други — отъ 50 ст. И така е сжществувала една неразбория, която, за да се отмахне, азъ моля г-на М-ра на Финанситѣ, за по-голѣмо обявление да направи една допълнителна алинея къмъ тѣзи статия и да се каже, че всичкитѣ обявления, които ще бждатъ давани по исканието на Смѣтната Палата, се освобождаватъ отъ гербовий сборъ.

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще ви помоля едно нѣщо, за което вѣрвамъ, че всички ще се съгласите и то за постепенното разглеждане и гласуване на настоящий членъ. Тѣй като този членъ се състои отъ 49 пункта и всеки единъ отъ васъ, който е забѣлѣжилъ нещялото или неясность въ нѣкой пунктъ ще иска да прибавя нѣщо, то, ако се разисква тѣй изобщо, нѣма да дойдемъ до никакъвъ резултатъ. За това ще ви помоля да се съгласите да се гласува алинея по алинея и всеки прѣдставителъ, който има да прави нѣкаква забѣлѣжка или измѣнение, да ги прави, когато имъ дойде редътъ. Прѣдставете си, че азъ искамъ да направи бѣлѣжка върху нѣкой алинея, а другъ върху друга и г-нъ прѣдсѣдателтъ не ще бжде въ състояние да държи бѣлѣжки върху всичкитѣ прѣдложения.

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема подпрѣдсѣдателтъ г-нъ Д. Петковъ).

Прѣдсѣд.: Съгласно ли е Нар. Събрание да стане гласуването на чл. 24 алинея по алинея, както прѣдлага г-нъ Градинаровъ? (Гласове: Съгласно). Който не приема да стане гласуването на чл. 24 алинея по алинея, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 24. Освобождават се отъ простъ гербовъ сборъ слѣдующитѣ книга:

1) Прошенията и заявленията които се подаватъ на името на Негово Царско Височество Князътъ и Нар. Събрание.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 1-а, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„2) Книжката, които излизатъ отъ духовнитѣ правителствени и обществени учреждения въ тѣхенъ собственъ интересъ и иматъ официаленъ характеръ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 2-а, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„3) Разнитѣ книга, които се даватъ до всичкитѣ правителствени и обществени учреждения, когато иматъ за цѣль подобрието икономический животъ, както на мѣстнитѣ жители пострадавши въ врѣме на война, пожаръ, наводнениа и други народни бѣдствия, доказани отъ надлѣжнитѣ власти, така и на бѣжанцитѣ и прѣселенцитѣ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 3-а, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„4) Книжката, които се отнасятъ до даване пенсии или едноврѣменни помощи и вознаграждения.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 4-а, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„5) Книжката относительно неправилното вземание нѣкого въ войската.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 5-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„6) Заявленията и прошенията, които иматъ характеръ на жалба, по дѣлата на изборитѣ било на Нар. Събрание или други учреждения.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 6-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„7) Прошенията, заявленията и распискитѣ, съ които се иска повърщанieto на каквито и да било сумми по-стѣжнили неправилно въ държавнитѣ или обществени каси, а тѣй сѣщо и освобождението отъ плащание наложенитѣ вънъ отъ законитѣ данъци или сборове.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 7-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„8) Книжката, които иматъ за цѣль подобрието на съществуващитѣ въ страната закони, или пакъ иматъ за прѣдметъ извѣстенъ правителственъ или общественъ интересъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 8-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„9) Книжката на общинитѣ и училищнитѣ настоятелства, съ които искатъ помощъ за училищата си, а тѣй сѣщо и пълномощнитѣ имъ писма, съ които довѣрватъ на нѣкое лице, да събере отпуснатата за училищата помощи.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 9-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„10) Прошенията на ученицитѣ, съ които искатъ: а) да имъ се отпусне стипендия или врѣменна помощъ; б) да се приематъ да слѣдватъ въ нѣкое учебно завѣдение; в) да се освободятъ отъ плащанieto училищната такса по бѣдностъ, г) да имъ се издаватъ удостовѣрения за слѣдванieto имъ до извѣстно врѣме въ училището, което по болѣсть или други причини сѣ биле напустнали; д) да имъ се отпуснатъ такси за исплащание право слушание въ учебнитѣ завѣдения, пѣтни за екскурзии, инструменти и пр. относящи се до възпитанието; е) пълномощнитѣ писма, съ които довѣрватъ на банката, учрѣжденията или частни лица да събержатъ тѣхнитѣ стипендии и каквито и да било отпустнати тѣмъ сумми отъ държавата; ж) распискитѣ давани срѣщу получанитѣ сумми, з) прошенията, съ които даватъ обяснения за нѣкои свои постѣпаци, за които имъ е наложено извѣсно наказание.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 10-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„11) Удостовѣренията, които се издаватъ отъ министерствата и се прилагатъ къмъ платежнитѣ заповѣди, съ които се отпусчатъ извѣстни сумми на автори и разни книгоиздатели, за откупувание книги за раздаване по общински и държавни училищни библиотеки.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 11 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„12) Удостовѣренията за самоличностъ на ученицитѣ и други длѣжностни лица прѣдъ всички правителствени и обществени учреждения за получавание пари или пѣтни билети, когато не сѣ познати на тѣзи учреждения.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 12 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„13) Прошенията и заявленията на авторитѣ или издателитѣ на разни книги, когато прѣдставляватъ нѣкол

книга за рецензиране и искатъ да имъ се помогне въ издаването, съ кушуване нѣколко тѣла или да се прѣпоръча на учителитѣ и инспекторитѣ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 13 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„14) Всички заявления и писма относящи се до книжнината, изкуствата, занаятитѣ и прочее, които иматъ общественъ интересъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 14 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„15) Всѣкаквъ видъ прошения и прочее, относящи се по разни раскопвания, откривание на старини и дрѣвности.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 15 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„16) Прощенията и други книжа, съ които служащитѣ лица при държавнитѣ и общественитѣ учреждения искатъ да имъ се доисплащатъ заплатитѣ или други припадающа се тѣмъ сумми по службата.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 16 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„17) Обявленията, съ които се внасятъ въ правителственитѣ и общински каси разни сумми за държавни или каквито и да било други даждия, а тѣй сжщо и издаваемитѣ срѣщу тѣхъ расписки и квитанции.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 17 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„18) Удостоверенията на постояннитѣ комиссии и други учреждения за километрическото разстояние отъ едно мѣсто до друго, издаваеми на длѣжностни лица.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 18 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„19) Управдателнитѣ документи, които налитѣ агентства въ странство прѣдставляватъ за приложение къмъ плажежитѣ заповѣди за отнустнатитѣ имъ канцеларски сумми.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 19 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„20) Удостоверенията на правителствени и обществени подписи и печати, приложени върху документи веднѣжъ обгербовани.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 20 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„21) Вагажитѣ расписки (gherck gesserice).“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 21 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„22) Отлитографираниитѣ планове, оцѣнения и поемни условия, които се продаватъ на частни лица, прѣди утвърдението на търгътъ по разни постройкаи.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 22 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„23) Заявленията, подавани въ ковчежничествата или банката отъ частни лица, за размѣнение банкноти въ злато.“

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! Азъ нѣма да говоря по алинея 23 на чл. 24, нито пъкъ щѣхъ да говоря по новата алинея, която прѣдложихъ да се тури подиръ 23 ал., но понеже Нар. Събрание взима рѣшение, тоя членъ да се гласува пунктъ по пунктъ, за това зехъ думата да направа една нова алинея подиръ 23-та, която да бжде 24, тѣй като азъ мисля, че сега и е мѣстото.

На васъ е извѣстно г-да прѣдставители, ако не на всички, то поне на мнозина, че до сегашната практика е била . . .

Прѣдсѣд.: Върху какво говорите, г-нъ Смочевски?

Д. Смочевски: Азъ не говоря по ал. 23, а искамъ нова алинея да прѣдложа, която да бжде 24.

Прѣдсѣд.: Алинея 23 не е вотирана още. Чѣкайте да се вотира, че тогава прѣдлагайте.

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Считамъ тая алинея нѣкакъ неясна, за това нѣма да бжде злѣ, ако я обяснимъ още днесъ, така щото да не се срѣща прѣпятствие при прилаганието на тоя законъ. Тая алинея казва: (Чете): „23. Заявленията, подавани въ ковчежничествата или банката отъ частни лица, за размѣнение банкноти въ злато“. Азъ вѣрвамъ, че такива заявления не сжществуватъ у насъ, още повече, че това противоречи на устава на банката, който казва, че всички банкноти издадени отъ банката, щомъ се прѣдставятъ на нѣкое ковчежничество, или на банката, тѣ сж длѣжни да дадатъ злато. За това не е излишно да се обясни какви сж тия заявления и гдѣ се подаватъ, но-крайгъ-меръ практиката е показала, че не се даватъ такива заявления. Азъ мисля, че ако това е така, и ако се намѣри за излишна тая алинея, то да се махне.

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Прѣдложението на г-нъ Ивановъ, за да се исхвърли тая алинея, не е правилно. Не е правилно именно за туй, защото за упазвание извѣстни формалности за контролъ въ ковчежничествата, сжщо и въ банката, когато едното или другото учреждение размѣняватъ злато или срѣбро, държи се редъ, като се подаватъ напечатани заявления. За тия заявления говори

самия законъ, чрезъ ал. 23. Така щото тая алинея да се исхвърли, азъ намирамъ за неумѣстно, защото можемъ да направимъ голѣмъ ущърбъ на закона. Азъ намирамъ, че тая алинея е нецѣлна въ друго отношение. Известно ви е, че сега има распореджане отъ нашето правителство, че златото, което сега нѣма никакво ажио, ако се прѣдстави единъ човѣкъ съ сребро въ ковчежничеството и поиска да му се размѣни съ злато, да не му отказва; сжщо и обратно. На тогава, който отива да размѣнява монети, ковчежникътъ ще му прѣдстави да подпише едно печатано заявление и нищо друго — ще му даде паритѣ. Това е само за една формалност. За това вѣрвамъ, че г-нъ М-ръ на Финанситѣ ще се съгласи да се измѣни алинеята така, като се каже: „за промѣняване злато съ банкноти, или сребро въ злато, или обратно“.

М-ръ Хр. Вѣлчевъ: Азъ ще потвърдя думитѣ на г-на Градинарова, че съгласно правилника за ковчежничествата, правилникъ, който е прѣдизвиканъ отъ самата нужда, за порядѣкъ и контролъ, винаги всичкитѣ операции по ковчежничествата се вършатъ ако е по приходъ съ обявления, а ако е по расходъ съ платежни заповѣди. Така щото размѣняването на банкноти съ злато и обратно е прѣдвидено въ самитѣ банкноти, порядѣкътъ на заявленията не е махнатъ. За това умѣстно е турена тая алинея. Освѣнъ това може и да се измѣни правилника, и закона за гербовия сборъ, нѣма да ги прѣдвиди и да ги наложи. Тѣй щото по-добрѣ е да остане тая алинея и ако ги има заявленията ще паднатъ подъ тая категория, а ако ги нѣма, нѣма да паднатъ подъ тая алинея.

Така щото не съмъ противъ на допълнението, което прѣдлага г-нъ Градинаровъ за обмѣняването на злато съ сребро, или сребро съ злато; за това мисля, че е хубаво да се приеме прибавката на г-на Градинарова. (Гласове: Да се гласува).

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Азъ пакъ поддържамъ първото, което казахъ и ще добавя още и слѣдующитѣ обяснения. Ако отидете вий съ една банкнота отъ 20 л., въ единъ клонъ отъ банката и кажете: дайте ми 20 лева злато, не ще съмнѣние, казначей, или управителя ще ви каже, съгласно закона за гербовия сборъ, еди-кой си статия, дайте заявление и тогава ще ви дадемъ. Така изложи г-нъ Градинаровъ работата и така трѣбвало да бжде, споредъ него, за да имало контролъ за всички учреждения, когато и по напрѣдъ, е имало контролъ прѣди издавашието на тоя законъ. Освѣнъ това азъ мисля, че е излишно да се обрѣмениватъ, било казначействата, било банкитѣ, съ подобни едни заявления, защото контролтъ въ такъвъ случай се явява за съвършено неумѣстенъ. Първо на нашитѣ банкноти е записано, че тѣ иматъ стойностъ отъ злато, слѣдователно въ единъ банковъ клонъ, или въ ковчежничество, ще намѣрите 100 наполеона въ злато, или ще намѣрите 100 наполеона въ банковъ книжа, трѣбва да се счита, че въ ковчежничеството, или банковия клонъ, има златни монети толкова и толкова. Заради това азъ намирамъ тия заявления за неоснователни. По-нататѣкъ считамъ тоя въ-

просъ пакъ за съвършено неоснователенъ по слѣдующитѣ причини. На казначействата нѣма нужда да се даватъ заявления за размѣняване на монети, защото тѣ не вършатъ никакъвъ сарафлѣжъ у насъ. Казначействата могатъ само въ такъвъ случай да продадатъ частъ отъ златото, или среброто, което се намира у тѣхъ, когато М-рството на Финанситѣ имъ прѣдпише, за да могатъ да снабдятъ съ другъ родъ монети държавата и тогава размѣняването ковчежничествата могатъ да направятъ съ известна формалност. Тѣй щото азъ считамъ оставянето на тая алинея въ прѣдложенъ законопроектъ за съвършено неумѣстно. Повече обрѣменение, отколкото улеснение, и съ нея никакъвъ контролъ нѣма да става, било върху казначействата, било върху самитѣ банковъ клонове. Заради това азъ моля повторно г-на М-ра, ако той намѣри, че мойтѣ обяснения сж умѣстни, да се съгласи, щото тая алинея да бжде исклучена отъ тоя законопроектъ и слѣдующата подиръ нея да замѣни нейната цифра.

М-ръ Хр. Вѣлчевъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че достатъчно обяснихъ, че съ тая алинея не се създава новъ редъ. Алинеята не е задължителна. Тя прѣдвижда, че ако се изисква отъ правилника било за банката, било за казначействата, да се подаватъ, обявления, заявления, то тия обявления и заявления нѣма да се обгербоватъ.

Колкото за другия въпросъ, който подига г-нъ Ивановъ, именно да ли трѣбва да има заявления или не, той е малко по-сложенъ, отколкото работата на първъ погледъ се явява. Нужно е въ ковчежничеството и въ банката да да има обявления, защото тѣ иматъ номеръ и дата и служатъ като срѣдство за контролъ. Идете въ Английскитѣ банки и ако искате да ви размѣнятъ банкнота, не само ще ви искатъ заявление, но ще накаратъ да си запишете името и адреса и т. н. когато за книжа, по които може да има нередовностъ и фалшивикации, по други мѣста сж ввели обявленията и даже записване на името и адреса саморѣчно, мисля, че ний нѣма защо да испущаме тая формалност. Но пакъ ще се повърна на въпроса, че алинея 23 не съставлява никакво задължение за правителството да държи или не държи обявленията. Тоя въпросъ е излишенъ. Ако искаме да влеземе въ неговото разбирателство, ще има да кажа повече думи; но тукъ е въпросътъ за алинеята и азъ вѣрвамъ, че самъ г-нъ Ивановъ ще се съгласи да остане. Тая алинея не е задължителна, нито за банката, нито за правителството и само ако нуждата уваже, че трѣбва да има тия обявления, ще се знае, че тѣ не трѣбва да носятъ гербовъ сборъ. (Гласове: Да се гласува).

Прѣдсѣд. Желаетъ ли Нар. Събрание още да се говори по ал. 23? (Гласове: Не желаетъ). Който не желаетъ да се говори, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Прѣкращаватъ се дебатитѣ.

Ще се гласува. Който не приема ал. 23 съ поправката на г-на Градинарова, на която се съгласи и г-нъ М-ръ на Финанситѣ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Давамъ 5 минути отпускъ.

(Слѣдъ отпущъ).

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема прѣдсѣдателя г-нъ П. Славковъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни) Засѣданието се продължава.

Докл. Ив. Цвѣтковъ (Чете):

„24). Извѣстията на Телеграфо-Пощенскитѣ станции.“

Д. Смочевски: Искамъ думата. Ще прѣдложи нова алинея подиръ ал. 23 на чл. 24 отъ настоящия законъ.

Прѣдсѣд.: По кой пунктъ ще говорите?

Д. Смочевски: Азъ права новъ пунктъ подиръ 23 пунктъ и мисля записалъ мя е г-нъ прѣдсѣдатель, да говоря, защото по прѣди вземахъ да говоря подиръ гласуването на ал. 23.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Смочевски има думата.

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! Когато изцѣло се четеше чл. 24, азъ обяснихъ причинитѣ, които сж ме накарали да направя една нова алинея, подиръ 23 ал. на чл. 24. Но понеже подиръ исчитанието на чл. 24 взема се такава рѣшение, да се гласува повторно чл. 24 пунктъ по пунктъ, то азъ си отгѣлихъ думата и казахъ на г-на прѣдсѣдателя, че си задържамъ правото, да говоря, когато ми дойде реда. За това сега считамъ, че не е нужно да навѣждамъ причинитѣ и да ви освѣтлявамъ върху тия, отъ тѣхъ които сж ме накарали, да прѣдлагамъ тази нова алинея, която ще прочета. Азъ прѣдлагамъ подиръ 23 ал. да се тури една нова алинея, която да бѣде 24, съ слѣдующата редакция: „Освобождаватъ се отъ гербовъ сборъ заявленията, подавани до сиротскитѣ каси отъ сираци и тѣхнитѣ опекуни за истѣглование часть отъ тѣхнитѣ сумми, които се намиратъ въ сиротскитѣ каси, за прѣпитание, или цѣлата сумма“.

Азъ вѣрвамъ, че моето прѣдложение е справедливо, така щото моля, както г-на М-ра на Финанситѣ, така и поч. Нар. Събрание да се съгласятъ съ мене, да се приеме този пунктъ на чл. 24, който ще носи нумерация 24.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Както чухте, г-нъ Смочевски прѣдлага, щото всичкитѣ заявления, които постѣпватъ въ сиротскитѣ каси, за истѣглование часть отъ пари или цѣлата сумма, която сирацитѣ притѣжаватъ, да се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ. Азъ мисля, че малко странно е неговото искание, именно за това, защото се касае до истѣглование сумми. Ако бѣше заявление за нѣкой неправилен дѣйствиа, бяхъ се съгласилъ, но щомъ е заявление за истѣглование на сумми, азъ ми се чини, че този, който взема каква и да било сумма, той нѣма да жали слѣдующий гербовъ сборъ, който ще залѣни на заявлението, именно 50 ст. Тѣй щото като намирамъ неговото искание за неоснователно, моля поч. Нар. Събрание да го остави безъ послѣдствие.

К. Диновъ: Азъ ще отговоря на г-на Смочевски, че неговото прѣдложение си нѣма мѣстото именно за това, защото до колкото азъ знамъ, нито нѣкой законъ, нито нѣкой правилникъ заставлява сирацитѣ да подаватъ заявление въ сиротскитѣ каси, да си искатъ капиталитѣ, или часть отъ тѣхъ. Тѣзи фомалности се изпълняватъ така:

отива настойника или сирачето, ако е пълнолѣтно, чрѣвъ акта, който е съставенъ за неговото пълнолѣтство, прѣдставя се въ сиротската каса и касиера се увѣдомлява отъ неговий актъ, а ако настойника иска капитала, то сжщия настойникъ носи подобенъ актъ, съставенъ отъ роднинскитѣ свѣтъ. Подобни заявления не се праватъ, и ако нѣкъдѣ се практикува такава нѣщо, то се е практикувало произволно. Тѣй щото азъ моля, тази нова алинея прѣдлагана отъ г-на Смочевски да се не приема, защото подобно нѣщо никой не е практикувалъ.

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Вий чухте по наирѣдъ, прѣди да се гласува чл. 23 отъ настоящий законъ, че г-нъ Смочевски направилъ прѣдложение, което допълни сега, да се приеме една нова алинея 24, слѣдъ 23 ал. която да узакони, щото заявления, които се подаватъ отъ малолѣтни сираци, или нѣкъ отъ тѣхнитѣ настойници, на сиротскитѣ каси, за истѣглование на сумми, или части отъ тѣхъ, да се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ. Защо? Защото сж малолѣтни дѣтца, защото били сираци. Туй е единичкий мотивъ на г-на Смочевски, който иска да освободи тия сираци отъ 50 стотинки гербовъ сборъ. Казвамъ 50 ст. гербова марка за туй, защото въ чл. 10, който приехме въ настоящий законъ се казва, че всички заявления, прошения и пр., които се подаватъ на административни, финансови, правителствени и общински учреждения се облѣпватъ съ гербова марка отъ 50 ст. Така щото ако се изискватъ нѣкой заявления било отъ малолѣтни дѣтца, било отъ тѣхнитѣ настойници, тѣзи заявления трѣбва да се облѣпватъ съ гербова марка отъ 50 ст.; прочее, азъ не допускамъ нѣкой учреждения да приематъ едно заявление на едно малолѣтно дѣте; но прѣдставете си, че това заявление, което трѣбва да бѣде облѣпено съ гербова марка отъ 50 ст., съ което ще да обрѣмятъ малолѣтнитѣ, да положимъ, че цѣлата сумма на тия малолѣтни дѣтца е 100 лева и тѣ трѣбва да залѣпатъ на заявлението си 50 ст. Азъ не вѣрвамъ г-нъ Смочевски самъ да не се е убѣдилъ въ несправедливостта на едно такова постановление, да се не облѣпватъ съ 50 ст. гербова марка такива заявления. Г-нъ Коста Диновъ обясни на Нар. Събрание, че той въ битността си секретаръ на Търновската земеделческа каса, въ която се съхраняватъ и сумми на сираци, до сега никакъвъ законъ нѣмаше, който да застави, надлѣжнитѣ хора за истѣглование на подобни сумми да подаватъ заявления. Но даже да допуснемъ това нѣщо, не уже ли това ще бѣде обрѣменение на сирацитѣ, да плащатъ 50 ст.; туй ли е тѣхната пропастъ? Ако бѣше въпроса за нѣкой бѣдни хора съвършено несъстоятелни, да искатъ, да дадѣтъ заявление да имъ се даде: удостоверение, квитанция и пр. да се иска отъ тѣхъ гербова марка, тогава разбирамъ. Но всички тѣзи случаи, като за бѣдни, ученици и пр. освѣтъ закона за гербовий сборъ, но имаме и др. законъ, именно Врѣмнитѣ Сждебни Правила, или ако днесъ се замѣняватъ съ Гражданското Сждопроизводство и тамъ има статия, че всички лица, на които е признато право за бѣдность се освобождаватъ отъ плащане на законни мита, а така сжщо и отъ гербови марки. Защо е сега туй оплак-

ванце на тия малолѣтни, които ще плащатъ 50 ст.? Даже думитѣ, които говоримъ тукъ, да смѣтнемъ, ако закона има сила за 2, 3 или 5 години да рѣчемъ, че ще бѣде суммата 500 лева, но нашето говорение сега струва сега повече отъ 500 лева. Така щото отъ всѣка страна, като се разгледа прѣдложението на г-на Смочевски, мисля, че е неоснователно. Нѣ какво ще ми каже г-нъ Смочевски за тѣзи сираци, които иматъ 5 или 10, или 20 хиляди лева, че тѣ трѣбва да се освобождаватъ отъ 50 ст.? И това ли е справедливостъ? Не знамъ, но покрайниѣй-мѣрѣ г-нъ Смочевски мене не може да ме убѣди въ своитѣ доводи. Най послѣ Нар. Събрание е господарь, има свободна воля, да вотира *да*, или *не*. Но споредъ моето крайно убѣждение, прѣдложението на г-на Смочевски е неоснователно и азъ моля Нар. Събрание, да го не приема. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! Възраженията на г-на докладчика и Градинарова чухъ, а нашия събратъ Коста Динова не чухъ какво говори, дали е противъ моето прѣдложение или не, но азъ казахъ и по-напрѣдъ г-да прѣдставители, по рано, когато се говореше по тоя членъ, че думата „сираци“ само по себеси означава бѣдни и както каза г. Градинаровъ, истина, може да има нѣкѣждѣ сираци, които да иматъ голѣми капитали въ сиротскитѣ каси, и азъ могъ да се присѣдина къмъ неговото мнѣние, да плащатъ гербовъ сборъ, или тѣй да кажа, да облѣпватъ заявленията си, съ 50 ст. гербова марка, когато искатъ частъ отъ капитала си, или цѣлата му сума, отъ сиротскитѣ каси. Но има сираци, които сж внесли въ сиротскитѣ каси по малко отъ 100, даже и отъ 50 лева. Така щото по разни причини, по нѣманието на срѣдства за прѣхрана, може тия сираци или тѣхнитѣ опекуни, да се принудатъ да даджтъ заявление и да искатъ частъ отъ тѣхний капиталъ, било за прѣхрана, било за други нѣкои необходими нѣща. Такива сираци, които сж внесли 100 лева въ сиротската каса, да даватъ заявления и да ги облѣпватъ съ гербовъ сборъ, а пакъ когато ние по напрѣдъ приехме, че търговцитѣ, които правятъ търговия съ хиляди, да не даватъ нищо, азъ справедливо това не го считамъ. Може, както каза г-нъ Градинаровъ, признавамъ това, да има сираци останали безъ баща и майка, но внесли съ хиляди капиталъ въ сиротскитѣ каси, то такива да облѣпватъ съ гербовъ сборъ заявленията си, когато искатъ частъ отъ капиталитѣ си, на това съмъ съгласенъ. Но между казаното отъ него и мѣжду казаното отъ мене, за по бѣднитѣ сираци, може почитаемото Народно Събрание, да опрѣдѣли, че който е внесалъ толкова и толкова капиталъ, да плаща, а който сж внесли съвсѣмъ малкъ капиталъ, когато изискватъ частъ отъ тия сумми за прѣхрана, заявленията имъ да не се облѣпватъ съ гербовъ сборъ, защото споредъ мене, исканието отъ такива сираци гербовъ сборъ не е съвѣстно. За това моля г-на М-ра да се съгласи съ моето прѣдложение. Понеже сж изброени въ настоящий членъ всичкитѣ книжа, които не се облѣпватъ съ гербовъ сборъ, то да се прѣдвиди и за тия заявления.

М-ръ Хр. Вѣлчевъ: Относително прѣдложението на г-на Смочевски, азъ мисля, че трѣбва да обърна вниманието

на Нар. Събрание върху това, че думата сираци не е синонимъ на сироммахъ. Заради това, мисля, че неговото прѣдложение се разрѣшава отъ части, отъ 28 ал. на сжщий членъ, въ която алинея е казано: прошения, заявления, свидѣтелства и други книжа, които се подаватъ отъ бѣдни, ако прѣдставятъ свидѣтелства за бѣдностъ. Следователно, мисля, че това е достатъчно, за да бѣджтъ гарантирани сиромаситѣ отъ едно облѣпване подобни книжа съ гербовъ сборъ. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Прѣдсѣд. Желаетъ ли Нар. Събрание, да се говори още по тоя въпросъ? (Никой не иска думата). Който желаетъ да се говори още, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Прѣвращаватъ се дебатитѣ. Моля г-на Смочевски, да формулира алинеята, която прѣдлага.

Д. Смочевски: Алинеята, която ще бѣде подиръ 23, т. е. която ще се чете като 24 е слѣдующата: „заявленията подавани въ сиротскитѣ каси отъ сираци и тѣхнитѣ опекуни за истѣглование сиротски сумми“. Да казвамъ, да се не облѣпватъ съ гербова марка, нѣма нужда, защото това е казано въ заглавието на чл. 24.

Прѣдсѣд. Ще се гласува алинеята, прочетена отъ г-на Смочевски. Който я приеме, да си вдигне ржката. (Малцина вдигатъ). Не се приема.

Докл. (Чете):

„24) Извѣстията на телеграфо-пощенскитѣ станции, съ които прѣдизвѣстватъ притѣжателитѣ за пристиганието пощенски колету или посылки за да си ги получатъ.“

Прѣдсѣд. Ще се гласува. Който не приема ал 24 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. (Чете):

„25) Пощенскитѣ декларации за вътрѣшни цѣнни посылки, колету и възели.“

Прѣдсѣд. Ще се гласува. Който не приема ал. 25 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката (Никой не вдига). Приема се.

Докл. (Чете):

„26) Оплакванията, записани въ жалобнитѣ книги на телеграфо-пощенскитѣ станции.“

Прѣдсѣд. Ще се гласува. Който не приема ал. 26 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. (Чете):

„27. Визиранието на заграничнитѣ паспорти.“

Д. Смочевски: Г-да прѣдставители! Алинея трета на чл. 24-й казва: (Чете): „Разнитѣ книжа, които се подаватъ до всичкитѣ правителствени и обществени учреждения, когато иматъ за цѣль подобрѣнието икономическия животъ, както на мѣстнитѣ жители пострадавши въ врѣме на война, пожаръ, наводнение и други народни бѣдствия, доказани отъ надлѣжнитѣ власти, така и на бѣжанцитѣ и прѣсѣленцитѣ“. Щомъ има „и други народни бѣдствия доказани отъ надлѣжнитѣ власти“ разбирамъ азъ и прѣдвиждамъ какви народни бѣдствия. За това считамъ че алинея 28. е излишна, като има горнята 3-тя алинея

Прѣдсѣд.: Г-нъ Смочевски, говори се по алинея 27-ма, а вий говорите по алинея 28-ма, че е излишна. Ще се вотира. Който не приеме алинея 27-ма, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„28) Прошенията, заявленията, свидѣтелствата и други книжа, които се подаватъ отъ бѣдни, ако прѣдставятъ свидѣтелство за бѣдностъ отъ общинското управление; гдѣто живѣять.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 28 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„29) Фрагтоветъ и распискиятъ по прѣвозване на войници, войскови и правителствени вещи.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 29 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„30) Консулскиятъ декларации, извѣстия и други книжа за пристигнали отъ странство за тѣхъ прѣдмѣти.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 30 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„31) Пълномощията и распискиятъ за сумми по-малки отъ 10 лева.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 31 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„32) Всички прѣписи отъ книжа и документи, които се прилагатъ отъ правителствениятъ и общественни учреждения при платежниятъ заповѣди, когато това се изисква отъ канцеларския редъ и за контролъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 32 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„33) Крыщелниятъ свидѣтелства.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 33 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„34) Товарителниятъ листове, които се подаватъ въ митницитъ отъ желѣзнопътниятъ станции за прѣдаване донесениятъ отъ странство стоки.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 34 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„35) Свидѣтелства, издавани отъ общинскиятъ кметове, съгласно § § 26, 27 и 28 отъ закона за новобранцитъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 35 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„36) Удостоверенията на земеделческиятъ касси (обр. № № 3 и 6 отъ правилника имъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 36 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„37) Лѣварскиятъ удостоверения, написани върху книгитъ на проституткиятъ.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 37 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„38) Свидѣтелства, които общинитъ издаватъ за сѣната, които се носятъ по пазаритъ за проданъ удостоверящи, че сж записани въ контролерскиятъ книги.“

Д. Смочевски: Само двѣ думи искамъ да се прибавятъ къмъ алинея 38 и да се каже: „свидѣтелства, които общинитъ издаватъ за сѣната и т. н.“ защото само сѣно не се продава. Отъ общинитъ се искаватъ и др. подобни нѣща. За това да се прѣдвиди и това.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува алинея 38-а. Който не приема ал. 38-а, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се. Ще се гласува добавката на г-на Смочевски. Който я не приема, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„39) Реквизиционниятъ расписки и квитанции.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 39 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„40) Свидѣтелствата, които се издаватъ отъ лѣкаритъ и другитъ учреждения на ученици, за да можтъ да постъпватъ въ нѣкое училище, както и училищниятъ свидѣтелства.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 40 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„41) Извѣстията залѣввани по улицитъ за смъртъ.“

Радущъ Симеоновъ: Азъ по-прѣди бѣхъ казалъ да се притури при алинея 41-а и това: „и обявления издавани отъ разни дружества, които се съставляватъ съ цѣль за умственни и нравствени развития на населението“. Това да се прибави къмъ ал. 41-а.

Докл.: Г-да прѣдставители! Когато се вотира чл. 14-й алинея 8-а, повдигна се този сжщия въпросъ и се прие, щото разнитъ обявления или извѣстия отпечатани, литографирани или написани, които се лѣпятъ по улицитъ, раздаватъ се на публиката и пр. отъ частни лица или дружества, притури се една забѣлѣжка: „съ исклучение на благотворителниятъ“. Азъ

мисля, че това е достатъчно и няма нужда да се прибави добавката, която г-нъ Радупъ Симеоновъ прѣдлага.

Прѣдсѣд.: Който не приема алинея 41-а тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Докл.: (Чете):

„42) Подаванитѣ въ сждилищата прошения и искове отъ правителството, когато е то страна по граждански и търговски дѣла.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 42 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„43) Прощенията, заявленията и тѣхнитѣ приложения, подавани отъ вѣщитѣ лица, назначавани за такива по граждански и търговски дѣла.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 43 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„44) Заявленията на свидѣтелитѣ по граждански и търговски дѣла, относящи се до опрѣдѣленото имъ възнаграждение, както и изпълнителнитѣ листове, които се издаватъ за събиранieto на това възнаграждение.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 44 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„45) Всички книжа по углавни дѣла, подавани отъ странитѣ, или отъ другитѣ участвуващи по тѣхъ лица, тѣй сжщо и издаванитѣ на странитѣ по такива дѣла прѣписи.“

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Въ този пунктъ г-да се впусна една погрѣшка, която може да се поправи съ избѣрвание на двата послѣдни редове и да остане само първия редъ: „всички книжа по углавни дѣла, подавани отъ странитѣ“. Отъ тамъ нататкъ всичко да се избѣрше, защото ще бжде въ противорѣчие съ сждебнитѣ правила, именно статия 692, която няма смисълъ, да се измѣни отъ тоя законъ.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува ал. 45 тѣй, както я прочете г-нъ М-ръ на Финанситѣ. „Всички книжа по углавни дѣла, подавани отъ странитѣ“. Който я не приема, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„46) Всички прошения и заявления, които се подаватъ въ сждилищата, да се искатъ удостоверения и прѣписи отъ рѣшенията, за да може да се вземе назадъ положений залогъ, за право касиране граждански дѣла.“

А. Башевъ: По ал. 46 ще говори. Казано е, че всички прошения и заявления, които се подаватъ въ сждилищата, да се искатъ удостоверения и прѣписи отъ рѣшенията, за да може да се вземе назадъ положений залогъ, за право касиране граждански дѣла. Азъ разбирамъ, че мотивитѣ, които е имало М-рството за да направи това исклучение, е справедливостта, щото единъ човѣкъ, като спечели едно

дѣло въ Кассационния Сждъ, и че трѣбва да се върне депозита му, не би трѣбвало да се заставлява да облѣпва заявлението си съ гербова марка. Но справедливостта трѣбва да ни доведе до убѣждение, и не само удостоверенията, но когато знаемъ, че въ процеситѣ общото правило е това, че спечелившата страна, каквито разноси сж я постигнали отъ това, че противната я е прѣдизвикала къмъ процесъ, я е възмездявала.

Ако това заявление се освобождава отъ гербова марка, няма никакво основание и самитѣ удостоверения да не бждатъ освободени отъ гербова марка. Тукъ има казано „и прѣписитѣ отъ рѣшенията“; но до колкото знаа отъ практика, никога не се искатъ прѣписи отъ рѣшенията касационни, а това може да се докаже, че трѣбва депозита да се върне; сждилището издава удостоверение и се облѣпва съ гербова марка споредъ стѣпенъта на сждилището, което го е издало. Заради това, азъ прѣдлагамъ да стане едно измѣнение, щото и самитѣ удостоверения да бждатъ освободени. Прѣдлагамъ такава редакция: „всички прошения и заявления, които се подаватъ въ сждилищата, да искатъ удостоверения и прѣписи отъ рѣшения, за да може да се вземе назадъ вложения залогъ, за право касиране гражданско дѣло, както и самитѣ удостоверения.“ Тѣзи думи, „както и самитѣ удостоверения“, да бждатъ прибавени къмъ тѣзи алинея.

Азъ мисля, че отъ даденитѣ отъ менъ обяснения и г-нъ М-ръ ще се съгласи съ това, като съ едно прѣдложение твърдѣ справедливо.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува ал. 46 тѣй, както е въ проекта. Който я не приема, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„47) Арестантскитѣ прошения и заявления.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 47 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„48) Завѣрванията отъ нотариуситѣ и мировитѣ сждии подписитѣ на неграмотнитѣ лица, за получавание извѣстни сумми отъ ковчезничествата, или други учреждения.“

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема ал. 48 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„49) Удостоверенията, върху гаранцитѣ на чиновнитѣ, извършвани отъ общинскитѣ управления, нотариуситѣ, или мировитѣ сждии.“

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Слѣдъ алинея 49, азъ съмъ на мнѣние да се прибави тукъ и 50 алинея, въ която да се каже: „Разяснения, дадени отъ разни казначеи и отчетници, по исканието на Върховната Смѣтна Палата“. Вамъ е извѣстно, че Смѣтната Палата иска смѣтки и обяснения отъ кметове и казначеи за работи, които сж вършили прѣди двѣ или три години и тѣзи обяснения сж били облѣпвани до сега нѣкои съ 1 левъ, а други съ 50 стотинки.

Понеже въ статията, въ които се говори, какъ трѣбва да се облѣпватъ другитѣ книжа и този родъ книги не е прѣдвидено съ какъвъ гербовъ сборъ да бждѣтъ облѣпвани, азъ смѣтамъ, че тукъ му е реда да се приеме това нѣщо, — да се прибави тѣзи алинея, на която вѣрвамъ самъ г-нъ М-ръ ще бжде съгласенъ.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Г-да прѣдставители! Азъ самъ бѣхъ забѣлѣжилъ да се прибави къмъ този параграфъ алинеята съ редакцията, както прѣдлага г-нъ Ивановъ. Мислѣхъ самъ да я прѣдложа, но понеже г-нъ Ивановъ я прѣдложи, заливямъ, че нѣмамъ нищо противъ нея, напротивъ моля Нар. Събрание да приеме да се допълни и съ това прибавление този членъ.

Д. Кознички: Искамъ да прѣдложа друга алинея, така щото ще чакамъ да се гласува прѣдложената сега и послѣ азъ ще прѣдложа.

Прѣдсѣд. Моля г-на Иванова да формулира алинеята, която прѣдлага.

Хр. Ивановъ: „Обясненията, дадени отъ разни отчетници по исканieto на Върховната Смѣтна Палата“. Ето алинеята, която прѣдлагамъ.

Прѣдсѣд. Г-нъ Министръ, имате ли нѣщо да добавитѣ?

М-ръ на Финанситѣ: Нѣмамъ нищо.

Прѣдсѣд. Ще се гласува алинея 50, както я прочете г-нъ Хр. Ивановъ. Който я не приема да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Д. Кознички: Г-да прѣдставители! Азъ одеаъ, когато се прочете чл. 24, съ цѣль прѣдложихъ една нова алинея, която щѣше да стане 50, но сега, понеже се прие друга алинея, прѣдложена отъ г-на Хр. Иванова за 50, затова азъ прѣдлагамъ друга 51, именно: „Всички заявления по описанъ емлякъ, както и тия до контролната комиссия, противъ оцѣнката на контролната комиссия, да се не облѣпватъ съ гербова марка“. Азъ вѣрвамъ, г-да прѣдставители, че вий непрѣменно ще бждете убѣдени въ това, че всѣки единъ човѣкъ, когато иде да се оплаче противъ едно несправѣливо оцѣнение, или когато иска да даде декларация на нѣкой имотъ, да се наложи данъкъ, не би трѣбвало да плаща нѣкакви такси и гербовъ сборъ. Вѣрвамъ както докладчица, тѣй и г-нъ М-ръ ще се съгласи на това.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Прѣдложението на г-на Кознички до извѣстна степенъ се разбира отъ 7 пунктъ на този сжщия членъ, но ако Нар. Събрание намира че ще бжде още поясно да се специфицира това сжщото, нѣмамъ нищо противъ ако, се добави една допълнителна 51 алинея.

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Както чухте самия г-нъ М-ръ не е противенъ на прѣдложението на г-на Кознички, само каза, че до нейдѣ се подразбира исканieto му отъ 7 алинея на настоящия членъ. Споредъ мене, тѣзи алинея се отнася съвършено за друго нѣщо. Тя казва: „Прощенията, заявленията и распискиятъ, съ които се иска повръщание на каквито и да било сумми, постѣпили неправилно въ държавното съкровище“, и слѣдователно нѣма нищо общо съ това, което иска г-нъ Кознички. Г-нъ Коз-

нички иска това, че всички декларации, които се подаватъ на комиссията, които описватъ емляка, да не се облѣпватъ съ гербова марка, а така сжщо и неправилно обложениятъ съ данъкъ лица, по сжщия законъ за емляка, когато подаватъ заявления противъ оцѣнението на комиссията, да не се облѣпватъ заявленията имъ. Така щото прѣдложението на г-нъ Кознички е съвършено умѣстно и нѣма нищо общо съ алинея 7 и за това ще моля Нар. Събрание да приеме прѣдложението му.

Прѣдсѣд. Г-нъ Кознички, прочетете прѣдложението си.

Д. Кознички: „Всички заявления по описване на емляка, както и тѣзи до контролната комиссия, противъ първоначалнитѣ емлячни комиссии“, да не се обгербоватъ съ марка.

Прѣдсѣд. Ще се гласува редактираната отъ г-на Кознички алинея, която ще бжде 51. Който неприема тѣзи алинея, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

А. Васевъ: Г-да прѣдставители! Азъ искамъ да се добаватъ още нѣколко алинея къмъ сжщия този членъ. Извѣстно ви е, че Закона за гербовия сборъ, какъвто е прѣдложение, е законъ общъ и желателно е винаги, когато се прави такъвъ законъ, той да обѣма, до колкото е възможно всички случаи на облѣпване и на освобождаване извѣстни книжа отъ гербовъ сборъ: за да не бжде принуденъ този и онзи да трѣси по различнитѣ закони, какви постановления има, било за облѣпване, било за освобождаване извѣстни книжа отъ гербовъ сборъ. Така напр. въ разни закони по сждебната частъ сжществуватъ прѣдписания, че каквито и да бждатъ оплакванията, прошенията и жалбитѣ противъ бавността на дѣйствиата въ сждилищата, се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ. Ако видимъ чл. 33 отъ закона за сждебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници и чл. 26 отъ закона за нотариуситѣ и мировитѣ сждии, които изпълняватъ нотариални дѣла, ще намѣримъ, че противъ неправилнитѣ дѣствия на приставитѣ и тѣхнитѣ помощници и на нотариуситѣ могатъ да се подаватъ въ извѣстенъ срокъ жалби до извѣстно мѣсто и тѣзи жалби се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ. Слѣдователно за да имаме тѣзи исключения въ този специаленъ Законъ за гербовия сборъ, трѣбвало би извѣстни алинея да минатъ въ него, защото всѣки, когато ще получи една книга за да узнае дали трѣбва да се обложатъ съ гербовъ сборъ или не, ще се справи най-напрѣдъ отъ този законъ, а не отъ други. При чл. 33 отъ закона за сждебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници, сжществуватъ три распоряжения за книжа освобождаеми отъ гербовъ сборъ. Първото е за подаване на всички заявления по изпълнение на опрѣдѣления, рѣшения и присжди. Второто е по жалби, които се подаватъ за бавность сръщу дѣйствиата на сждебнитѣ пристави. И третото е за жалби, които се подаватъ сръщу тѣхнитѣ неправилни дѣствия. При забѣлѣжката на чл. 26 въ закона за нотариуситѣ, както и въ сжщия този членъ тоже се извлича правилото, че противъ бавността на нотариуситѣ, сжщо и противъ неправилнитѣ дѣствия, жалбитѣ се освобождаватъ. Ако земемъ закона за сждебното устройство, сжщо ще видимъ, че всѣко лице има право да се оплаква противъ бавността на нѣкои учреждения и лица.

Заради това, азъ мисля, да станатъ три алинеи къмъ чл. 24. Първата алинея да бжде такъва: „Всѣкакви заявления противъ съдебнитѣ учреждения и лица за бавностъ“; тѣзи алинея ще бжде 52. Другата подиръ нея алинея да бжде такъва: „Заявления подавани на съдебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници по изпълнения на опрѣдѣления, рѣшения и присежди“. А послѣдната алинея да бжде: „Заявления за неправилнитѣ дѣйствия на съдебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници, както и за неправилнитѣ дѣйствия на нотариуситѣ и мировитѣ сѣдии, които изпълняватъ нотариална частъ“. Съ добавяние тѣзи три алинеи нищо нѣма да се направи освѣнъ прѣдписанията на единъ съществуващъ законъ, напр. закона за съдебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници, закона за нотариуситѣ и други закони, гдѣто всѣкъждъ съществува прѣдписанията на закона, че могатъ да се подаватъ жалби за бавностъ безъ марки, ще се зематъ и ще се вмѣстатъ въ специалния законъ за гербовия сборъ. Заради това моля почитаемото Събрание да приеме тѣзи три алинеи, както ги прочетохъ.

Прѣдсѣд: Моля г-нъ Башевъ да прочете най-напрѣдъ 53 алинея.

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Ще бжде много обрѣменително, ако додемъ да приповторимъ работи, които се намиратъ въ специалнитѣ закони, като вземемъ да ги вмѣстимъ въ настоящия законъ, че се освобождаватъ заявленията, които се подаватъ противъ съдебнитѣ пристави, отъ гербовия сборъ, — това се бѣлѣжи въ специалния законъ за съдебнитѣ пристави. Така сѣщо и другитѣ заявления, за които разбира г. Башевъ, тоже се говори и за тѣхъ въ надлѣжнитѣ закони. Тогава защо да видимъ тѣзъ работи отъ другитѣ специални закони и ги помѣстиме тукъ? На това основание азъ намирамъ, че прѣдложението на г. Башева не е умѣстно и прѣдъ видъ на това още повече, че има специални закони, въ които се говори какъ да се постѣпва въ данния случай. За това азъ моля да се не приематъ алинеитѣ прѣдложени отъ г-нъ Башева, а да пристѣпимъ къмъ по-нататѣшното разглеждане на закона.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Комиссията, когато разглеждаше закона за гербовия сборъ, и тя по сжщитѣ тия съображения, които г-нъ Ивановъ искаше, не помѣсти тѣзи нови алинеи въ закона. Но прѣдъ видъ на чл. 26, който казва, че всички книжа и документи, непоказани въ първитѣ 24 и 25 чл., ще се облѣпватъ съ гербова марка и за да не би да се тълкува, че всички други книжа, които постѣпватъ въ разнитѣ учреждения, освѣнъ изброенитѣ въ чл. 24, се облагатъ съ гербовъ сборъ, — защото ще видите, че въ чл. 49 се отмѣняватъ всички други распорѣждания, — та би било умѣстно да се приеме прѣдложението на г. Башева.

А. Башевъ: Г-да прѣдставители! Азъ, ако направихъ това прѣдложение, прѣдварително казахъ за това съображенията си. Азъ казахъ именно, че тозъ специаленъ законъ трѣбва да съдържа всичко, а не да се лутаме по разнитѣ закони да търсимъ отдѣлнитѣ распорѣждания. Освѣнъ това и друго имахъ прѣдъ видъ, че всѣки новъ законъ само по

себе се разбира, че отмѣнява други съществуващи до него закони. Послѣ, като се има прѣдъ видъ чл. 49 отъ тоя законъ, който изброява всички исключения, всѣки ще тълкува твърдѣ правилно тозъ законъ, ако въ него не срѣщне исключенията, които се съдържатъ въ другитѣ закони, — ще рѣче: закона за съдебнитѣ пристави, за нотариуситѣ, съдоустройството и всички други, издадени прѣди настоящия. Щомъ този законъ не освобождава въ исключенията си тѣзи книжа, прѣдвидени въ извѣстни закони, отъ гербовъ сборъ, значи, може да се каже, че законодателятъ не че не е зналъ за съществуването на тия книжа; напротивъ зналъ е, но не е искалъ да ги прѣдвиди въ исключенията, защото не е искалъ да ги освободи отъ гербовия сборъ. Така нѣ мисли и правилно ще бжде, всѣки чиновникъ който ще има да се рѣководи отъ закона. Всички други распорѣждания, въ каквито закони, издадени прѣди настоящия, и да се намиратъ, тозъ законъ ги отмѣнява. Значи настоящия законъ е законътъ за гербовия сборъ въобще и всичко прѣдвидено въ него е вѣрно: ако той изключаваше нѣкои книжа отъ гербовия сборъ, то тѣ ще бждатъ изключени дѣйствително; ако той не изключаваше макаръ други закони да ги изключаватъ, тѣ не могатъ да бждатъ изключени. Ето защо настоявамъ, че моегo прѣдложение ще бжде най-умѣстно да се приеме тукъ.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Ако и да не съмъ съгласенъ на пълно съображенията, исказани отъ г-нъ Башева, азъ мисля, че случитѣ, прѣдвидени въ специалнитѣ закони могатъ да се посочатъ и тукъ, но по-долѣ, въ чл. 26, понеже нѣма особенни причини, дѣто да се изключаватъ тѣзи случаи. За това по-добрѣ ще бжде къмъ чл. 26 да се направи тѣзъ редакция, съ малко допълнение, което да посочва на специалнитѣ случаи и да ги освобождава отъ гербовия сборъ, та да се вижда, че всичко което не е изложено въ тоя законъ, подпада на гербовъ сборъ. За това като дойдемъ на този членъ, самъ азъ ще прѣдложа такъва добавка или допълнение.

А. Башевъ: Стига цѣлѣта, която азъ искахъ да се прокара, да се постигне, та било въ тая форма, която азъ прѣдложихъ, било въ формата, която г-нъ М-ръ прѣдлага, именно да се добави това къмъ чл. 26, тамъ да се каже за това въ нѣколко думи, — азъ нѣмамъ нищо противъ... (Прѣдсѣд.: Значи отказвате се отъ прѣдложението си?) Отказвамъ се отъ прѣдложението си, щомъ г. М-ръ на Финанситѣ каза, че то ще се помѣсти къмъ чл. 26 отъ закона.

Докл. (Чете):

„Чл. 25. Отъ актовъ гербовъ сборъ се освобождаватъ:

1) Всички книжа и документи, изброени въ чл. 15 отъ настоящия законъ, когато тѣ се правятъ отъ името на Държавата;

2) Актоветѣ за подаръкъ и завѣщания, когато се правятъ за въ полза на окръжията и общинитѣ, сѣщо и на учебнитѣ, възпитателнитѣ и Богоугоднитѣ заведения отъ всички вѣроисповѣдания, и

3) Условителнитѣ писма за волнонаемнитѣ служащи при частни лица и учреждения.“

Комиссията го приема безъ измѣнение.

Румѣновъ: Г-да прѣдставители! Въ чл. 25 се изброяватъ актоветъ за подаръци, завѣщания и пр., които се правятъ въ полза на окръжия, общини и пр. да се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ. Азъ мисля да се направи едно допълнение не би било злѣ, именно да се каже още, че: „а тѣй сѣщо актоветъ, издаваеми за завѣщания или за подаръци, които ставатъ въ полза на благотворителни дружества“. Така щото, ако има нѣкакво дружество съ благотворителна цѣль и му се подарява нѣщо, споредъ тоя членъ чиновника, който ще издава документа ще дойде въ недоумѣние да ли тозъ документъ трѣбва да бѣде освободенъ отъ гербовия сборъ. Ако се допълни така членътъ, струва ми се, че ще се разясни още повече, че пунктъ втори на члена не губи нищо въ материялно отношение. Азъ вѣрвамъ г. М-ръ на Финанситѣ ще се съгласи съ моето прѣдложение, защото то е само едно обяснение; а то е: „за актоветъ, които се извършватъ въ име на благотворителнитѣ дружества“.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Думата благотворително учреждение или заведение е дума, която разна може да се тълкува. Има много пкти дружества, които съвсѣмъ не помагатъ за благотворителни цѣли. Тѣй напримѣръ има дружества, които събиратъ пари, които раздаватъ помежду членовѣтъ си въ заемъ. Да туримъ ли и такива въ числото на благотворителнитѣ? Заради туй, това наименование „благотворително заведение“ много е еластично и азъ мисля, че ще бѣде по-добрѣ да си остане редакцията както е въ члена, съ думата „Богоугодни заведения“, защото въ нея се подразбиратъ и други благотворителни заведения.

В. Икономовъ: Г-да прѣдставители? На тоя пунктъ азъ мисля да се измѣни редакцията му по отношение на окръжията и общинитѣ. Истина е, г-да прѣдставители, че до сега до колкото знаемъ, нийдѣ не е ставало завѣщание на окръжия и общини. Защото завѣщания ставатъ или на училища: селски или на църкви и тѣмъ подобни, но никога не на окръжия или общини. Тѣй щото нѣма да се случи завѣщание или подаръкъ на община или окръжие. За всѣки случай обаче, азъ съмъ на мнѣние, че, както общината, тѣй и окръжието, съставляватъ единица, юридическо учреждение и иматъ своитѣ особенни бюджети, та ако се яви нѣкой да подари нѣщо, мисля нѣма да се стѣнява учрѣждението да даде 2—3 лева за марка, защото му е пакъ подарено едно имущество отъ 5—6000 фр. За това, азъ моля Нар. Събрание, както и г-на М-ра на Финанситѣ да се съгласятъ да се исклучатъ изъ тѣзъ алинея окръжията и общинитѣ, защото, както казахъ и по прѣди на една община или окръжие ако е тѣй, ако подаръкътъ струва 5 или 10000 л. нѣма да стане сиромашка ако плати за гербовъ сборъ 5 л. напримѣръ. За туй вѣрвамъ, че Нар. Събрание ще приеме.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Както чухте г-на Икономова, каза, че въ ал. втора на чл. 25 се разбираше, че подарѣцитѣ или завѣщанията ставатъ на окръжията или общинитѣ. Азъ ми се чини, и тѣй по не разбирамъ отъ ясна смисълъ на алинеята, че тукъ се говори за въ полза на окръжието или общината, когато ста-

ватъ подарѣци, а не на общината или окръжието. Защото, всички учреждения сѣ подвѣдомствени на една община или окръжие, и когато получаватъ какъвъ да е подаръкъ или завѣщание, то сѣ за полза на цѣлата община или окръжие. За това намирамъ това искание на г-нѣ Икономова за неумѣтно и като тактво, азъ вѣрвамъ, че Нар. Събрание нѣма да го приема.

Хр. Ивановъ: Г-да прѣдставители! Азъ прѣдлагамъ въ втората алинея да се прибави още и слѣдующото, т. е. да се разбира така, „че отъ актовия гербовъ сборъ се освобождаватъ завѣщанията и подарѣцитѣ, направени на болницитѣ“ и, ако е съгласенъ г-нѣ м-ръ на това, не остава освѣтнѣ да бѣде попълнена тази алинея.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Мисля, че г-нѣ Ивановъ ще бѣде удовлетворенъ само съ термина „богоугодни“, защото по богоугодни завѣдения отъ една болница нѣма. Заради това нѣма нужда да се увѣличава статията.

Ст. Цвикю: Отказвамъ се.

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Азъ не можъ да се съглася съ прѣдложението на г-на Икономова, защото и не можѣхъ да разбера, какво иска да каже той. Ако едно лице завѣщава или подарява нѣкой свой имотъ на една община или окръжъ, т. е. въ тѣхна полза, не трѣбвало да се освобождава отъ плащание на гербовъ сборъ. Не можехъ да разбера дѣто обясни той като какво нѣщо е общината и окръжъ: дали сѣ нѣкои отдѣлни личности, които се ползватъ за своитѣ завѣщания, или отъ това завѣщание или подаръкъ се ползува цѣлата община? Ако е първото, че отъ това ще се ползува само извѣстна личностъ, напримѣръ кмета или предсѣдателя и пр., на шѣлно съмъ съгласенъ: ако е противното, че отъ този имотъ ще се ползува цѣлия окръжъ или цѣлата община, азъ съмъ противъ прѣдложението на г-на Икономова. Тѣй е поне искалъ да каже законодательтѣ, че когато едно лице направи завѣщание или подаръкъ на общината или окръжа, отъ този подаръкъ ще се ползува цѣлата община, защото тази община, на която се завѣщава, какво ще направи, ще направи улици, мостове, чешми и пр. Какво иска г-нѣ Икономовъ? Защо той не прѣдложи, ако е за държавния бюджетъ, щото всички исходящи и входящи бумага, които постѣпватъ въ окръжнитѣ сѣвѣти и общинскитѣ управления, да плащатъ гербови марки отъ 5 лева? Ето единъ приходъ, съ който може да се уобогати хазната. Азъ намирамъ неумѣтно неговото прѣдложение и не намирамъ за важно да се разисква по него.

Румѣновъ: Отказвамъ се.

В. Икономовъ: Въ възражение на това, което каза г-нѣ Градинаровъ и г-нѣ докладчика, азъ имамъ да поставя слѣдующото и вѣрвамъ, че вий ще се съгласите съ мене. Г-нѣ докладчика каза, че ако бѣше извършенъ подарѣка въ името на окръжа или общината, то е тѣй, ама тукъ е за въ полза на окръжа или на общината. Какво значе едното, какво значе другото, г-да прѣдставители. Като подарятъ една къща или 20 хиляди лева на единъ окръжъ или община, това за вѣтъръ ли е, та не е за въ полза? Азъ не разбирамъ нищо отъ това. (Смѣхъ). Щомъ се по-

дарява на общината, то значи, че се подарява за въ пълна полза. Заради това нѣка ми простѣтъ господата, че тѣхнитѣ възражения ми се виждатъ неоснователни. Колкото се отнася до възраженията на г-на Градинарова, азъ ги намирамъ неоснователни въ това отношение, че окръгъ или община съставлява юридическо учрѣждение, което прѣдставлява населението, което ги е избрало. Сега всѣки окръгъ, всѣка община притѣжава своя бюджетъ и това население, което притѣжава тази община, дава извѣстенъ данѣкъ, съ който се съставлява извѣстенъ бюджетъ. По този бюджетъ, разбира се, неужели е невъзможно да се заплатятъ 2—3 или 5 лева, които ще се дадатъ като гербовъ сборъ по едно завѣщание? Г-нъ Градинаровъ каза, че трѣбва ли всичкитѣ книжа, които постѣпватъ и исхождатъ въ общинскитѣ управления, да бждатъ облѣпени съ гербова марка? Азъ мисля, че да се възражава на това никакъ не е умѣтно, защото сношенията на общинскитѣ управления или на окръжнитѣ управления съ централното управление, съ правителственнитѣ учреждения, разбира се естествено слѣдва, тѣ се изискватъ отъ правителството, правителството, необходимо нужно, изисква отъ общинското управление да му отговори за извѣстни въпроси и то отговори, това да се облага съ мито ли? Като че съмъ искалъ подобно нѣщо, дѣто г-нъ Градинаровъ се изражава така. Азъ не искамъ това да кажа, азъ искахъ само да кажа, че било въ гражданската процедура, било въ друго отношение, на било и въ закона за нотариуситѣ, когато общината приема единъ актъ върху себе си, тя само плаща 2% за прѣминаването имуществото върху нея. Споредъ врѣменнитѣ сѣдебни правила, когато общината завѣжда процесъ противъ частно лице или частно лице е завѣло противъ общината процесъ, всичкитѣ даждия или мита, гербови марки, актове и пр. плаща ги само общината, защо прочее и въ този случай да не се плаща гербовъ сборъ? До сега тѣй се е практикувало, и всички общини сж го знаели като нѣщо таково, което се е вмѣнявало въ тѣхна обязанность. Ето защо азъ прѣдлагамъ, че тази втора алинея да се видоизмени тѣй, като се исключатъ общинитѣ и окръжията отъ помѣнатия пунктъ и вѣрвамъ, че на това ще се съгласи и г-нъ М-ра.

3. Градинаровъ: Г-да Прѣдставители! Чухте възраженията на г-на Икономова, които направи противъ мене и ми цитираше закона за нотариуситѣ и врѣменнитѣ сѣдебни правила, безъ обаче да мисли, че ний правимъ единъ законъ, който не отмѣнява закона за нотариуситѣ и врѣменнитѣ сѣдебни правила. Мене ми се чини, че като изслушахте обстоятелственнитѣ възражения на г-на Икономова, които вѣрвамъ, че сж ви убѣдили до нейде върху неговото искание, азъ мисля, че нѣма защо да се разисква повече и моля да се прѣкратятъ дебатитѣ.

М-ръ Д. Грековъ: Разискванията, които станаха по втората алинея на чл. 25 отъ закона за гербовия сборъ и относящи се именно до мнѣнието, изказано отъ г-на Икономова, да се облѣпятъ съ актово сборъ подарѣцитѣ и завѣщанията, направени въ полза на общинитѣ и окръжитѣ, споредъ мене произлизаха само отъ това, че г-нъ Икономовъ не се е добръ проникналъ отъ цѣльта, която гони

законодателя въ данний случай. Законодателя, като освобождава тѣзи дарове и завѣщания направени въ полза на общинитѣ, нѣмалъ е друга цѣль освѣнгъ да насърчава подобенъ родъ дарове и завѣщания, защото законодателя гледа на дароветѣ въ особенность и на завѣщанията въ частность, съ лошо око, когато тѣ се правятъ за чужди лица, но когато се правятъ за общини и за окръжи, когато тѣ иматъ за цѣль да ползуватъ една цѣла група отъ лица съставена въ община или още по-голяма група съставена въ цѣль окръгъ, въ такъвъ случай законодателя има за цѣль да протезира подобенъ родъ дарове и завѣщания. За това именно ги е освободилъ отъ актово сборъ. Освѣнгъ това прѣдложението, което прави г-нъ Икономовъ, то не е и логическо, защото ако искаме да се облѣпятъ съ гербовъ сборъ дароветѣ и завѣщанията, направени въ полза на община или окръгъ, на противъ още повече пъкъ трѣбва да искаме да се облѣпятъ съ гербовъ сборъ дароветѣ, които се правятъ на богоугодни завѣдения. Всѣки пъкъ, когато се прави единъ подарѣкъ на една община или на единъ окръгъ, той се прави въ полза на по-голямо число лица, отъ колкото тѣзи, които се правятъ на богоугодни завѣдения и др. Когато нѣкой завѣщае за да се направи на града на пр. единъ пъкъ, една чешма, единъ мостъ, то ще ползува много повече хора, отъ колкото, когато завѣщае извѣстно количество на едно благотворително дружество, на примѣръ нека кажемъ, всѣка година по коледа да раздава нѣколко кола дърва на сиромаситѣ и нѣма съмнение, че първий даръ има много по-голямо значение и той има много по обща полза отъ колкото вторий.

Ако г-нъ Икономовъ ни прѣдлага да се облѣпятъ вторитѣ, още по-малко трѣбва да се прѣдлага да се облѣпятъ първитѣ отъ тѣзи дарове, именно за общинитѣ и окръжитѣ. Ако освобождаваме, казвамъ още единъ пъкъ, дароветѣ, които се даватъ на богоугодни заведения отъ актово сборъ, още повече трѣбва да освобождаваме тѣзи, които се правятъ на общинитѣ и окръжитѣ, за това мисля, че закона е много добръ направенъ и много рационаленъ и зарадъ туй да се поддржи.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори? (Гласове: Не желаетъ). Който желаетъ да се говори, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига). Нѣма да се говори. Ще се гласува чл. 25 съ алинеитѣ. Който не го приема тѣй, както е въ проекта, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл.: (Чете):

„Чл. 26. Всички книжа и документи, непоказани въ чл. чл. 24 и 25 отъ настоящия законъ, ще се облагатъ съ съответствующий по видѣтъ имъ простъ или актово гербовъ сборъ.“

Този членъ комиссията прие безъ измѣнение.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Г-да! Както спомѣнахъ и по-напрѣдъ при вотиранието на 24 членъ къмъ този чл. 26 имамъ да направя едно малко допълнение, то се състои въ слѣдующето: слѣдъ думитѣ (Чете): „Всички книжа и документи непоказани въ чл. чл. 24 и 25 отъ настоящия законъ“

да се прибавят думитъ: „Освѣтъ посоченигъ въ специални закони“. Съ това ще се удовлетвори и г-нъ Башевъ, който прѣдлагаше, нѣщо подобно за добавление къмъ 24-й членъ.

Ст. Цвию: Азъ мисля, г-да прѣдставители, че третъ пунктъ, които г-нъ Башевъ направи въ видъ на прѣдложение, по-прѣди, когато се вотираше 24-й членъ си нѣмаха мѣстото, и че и въ 26-й членъ, както сега г-нъ М-ръ на Финанситъ вмѣства едно прѣдложение, за да се допълни този членъ, намирамъ, че пакъ не му е мѣстото, защото знаемъ, че настоящий законъ за гербовий сборъ е законъ общъ; слѣдователно, ако той има да отмѣнява на него законъ, той ще отмѣни първия законъ за гербовий сборъ, а не другъ законъ. Зарадъ туй азъ мисля, че никога общий законъ, който се създава отъ едно законодателство, не може да отмѣнява специалнитъ закони. Специалнитъ закони, които въ тоя случай посочи г-нъ Башевъ съ 26-й членъ отъ закона за нотариуситъ и 30-й отъ закона за сѣдебнитъ пристави и тѣхнитъ помощници. Въ тѣзи закони именно се прѣдвижда, че когато нѣкой ще подава едно прошение, за да се оплаква противъ дѣйствиата на единъ чиновникъ, прошеието не се облѣва съ гербова марка. Този законъ е законъ специаленъ, който не може, ако създадемъ новъ законъ за гербовий сборъ да бѣде отмѣненъ. Не можтъ да бѣдѣтъ отмѣнени и всички други специални закони, които съществуватъ.

Зарадъ туй, азъ мисля, че даже и прѣдложението, което направи г-нъ М-рътъ на Финанситъ къмъ настоящий членъ, е прѣдложение, което, разбира се, нѣма никакво значение. Повече ще се развали членътъ съ това прѣдложение, което вмѣства г-нъ М-рътъ, отъ колкото ако остане така.

Колкото за страхуването, че настоящий законъ щялъ да отмѣни другитъ специални закони, азъ мисля, че е общо правило: общитъ закони неможтъ да отмѣняватъ специалнитъ, и зарадъ туй прѣдложението на г-на М-ра на Финанситъ да се не приема.

М-ръ Хр. Вѣлчовъ: Г-да! Рѣчъта на г-на Цвию има до нѣкъдѣ теоретическо значение, че специалнитъ закони не можтъ да се отмѣняватъ отъ общитъ. Но думата е тукъ, кой е специалний и кой е общий законъ? Законътъ за гербовий сборъ и той е специаленъ. Въ сжщностъ г-нъ Цвию не е противъ това, за да бѣде законътъ по-ясенъ. Съ това добавление, което направихъ, мисля, че се постига цѣльта. Общоприето правило, при финансовитъ закони, е да бѣде законодательтъ най-точенъ и най-ясенъ. Случаитъ трѣбва да бѣдѣтъ добръ опрѣдѣлени, защото инакъ много нѣща можтъ да се отбѣгнатъ при приложението на този законъ.

Заради това, азъ мисля, — толкозъ повече че като и самъ г-нъ Цвию мисли, че съ това нѣщо като нѣма да се наруши никой другъ законъ, а напротивъ ще се обясни работата по-добрѣ, — нужно е да се прибави такова едно допълнение къмъ тозъ членъ.

А. Башевъ: Азъ поддържамъ прѣдложението на г-на М-ра на Финанситъ, понеже съ думитъ, които добавя той

къмъ чл. 26-й, именно се изпълнява онова мое изказание, което по-напрѣдъ направихъ съ особено прѣдложение. Противъ думитъ на г-на Цвию ще кажа това. Самий чл. 26-й безъ думитъ, които се добавихъ отъ г-на М-ра на Финанситъ, говори противъ мнѣието на г-на Цвию. „Всичкитъ книжа и документи, непоказани въ чл. чл. 24 и 25 отъ настоящий законъ, ще се облагатъ съ съответствующий по вида имъ простъ или актовъ гербовъ сборъ“ гласи 26-й чл. Какво значи това? — Значи, че всичкитъ книжа, които не сж изброени въ 24-й и 25 членове, ще се облѣпятъ безъ разлика, гдѣто и да сж прѣдвидени. Заради това е необходимо да бѣдѣтъ вмѣстени тѣзи думи, които г-нъ Финансовий М-ръ прѣдложи, т. е. като се каже „освѣтъ книжата, по специални закони освободени“. Значи, така редактиранъ тозъ членъ прѣдвижда, че постановленията на извѣстни специални закони, относително гербовий сборъ, не се отмѣняватъ съ настоящий законъ за гербовий сборъ. Но ако не бѣхъ турени тия думи, тогава щѣше да излѣзе, че съ 26-й чл. както е, а сжщо и съ 49-й, се отмѣняватъ всичкитъ постановления на другитъ закони.

Заради това поддържамъ прѣдложението на г-на М-ра на Финанситъ и нѣма да излѣзе никакво недоразумѣние по тозъ законъ. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ! Да се гласува!)

Прѣдсѣдъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още по тоя въпросъ? (Гласове: Не желаетъ!) Който не желаетъ да се говори, да си вдигне ржката. (Болшинство). Значи, нѣма да се говори.

Ще се гласува чл. 26-й, тѣй както се прѣредактира отъ г-на М-ра на Финанситъ. Който го не приема съ добавлението на г-на М-ра, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Г-да прѣдставители! Има ли нѣкой да прѣдложи нѣщо за идущето засѣдание?

Т. Вожиновъ: Азъ ще направи едно запитвание къмъ г-на М-ра на Правосъдието, за да бѣде турено на дневний редъ за отговоръ.

Запитванието ми е слѣдующето: Извѣстенъ ли е г-нъ М-ръ на Правосъдието, че безъ да имаме сключени съ другитъ държави трактати, нашитъ сѣдилища допускатъ изпълняванието на тѣхнитъ сѣдебни рѣшения, и какви распорѣждания мисли г-нъ М-рътъ да направи по тоя въпросъ?

М-ръ Тончовъ: Ако Събранието е расположено днесъ да слуша, можъ да отговоря още днесъ на това запитвание; ако ли не, азъ можъ по-добрѣ и по-пространно да отговоря на г-на Вожинова въ идущето засѣдание.

Прѣдсѣдъ: Значи, нѣма нужда да се испраца това запитвание на г-на М-ра на Правосъдието.

М-ръ Тончовъ: Нѣма нужда.

Прѣдсѣдъ: Моля г-на Вожинова, да даде запитванието си, за да бѣде турено на дневний редъ въ идущето засѣдание. (Т. Вожиновъ поднася запитванието си на бюрото).

К. Пасковъ: Азъ ще направя едно предложение и мисля г-да прѣдставителитѣ ще се съгласятъ. Тѣй като работа има приготвена повече, а врѣмето остава много кжео, да земемъ рѣшение, щото всѣки день да имаме засѣдание. Ако се приеме това предложение, добръ ще бжде.

Прѣдсѣд: Ще се тури предложението на г-на Калча Пасковъ, на дневний редъ за идущето засѣдание.

Касабовъ: Прави предложение за измѣнение чл. 5-й отъ закона за селскитѣ общини. Предложението ми е под-

писано отъ изискваното число народни прѣдставители. (По-дава предложението си на бюрото).

Прѣдсѣд: Другъ има ли да предложи нѣщо? (Нѣма). Желаете ли Нар. Събрание да има утрѣ засѣдание? (Гласове: Не желаете! Други гласове: Желаете!) Който желаете и утрѣ да имаме засѣдание, да си вдигне ржката. (Меншество). Значи, утрѣ нѣма да има засѣдание.

Засѣданието се затваря.

(Закрито въ 6 часа слѣдъ пладнѣ).

Прѣдсѣдателъ: П. Слазковъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Д. Петковъ.
Ив. Антоновъ.

Секретари: { Ив. Халачовъ.
Зах. Градинаровъ.
Я. Д. Матаниевъ.
Д-ръ Стояновичъ.
Д-ръ Сарживановъ.
Георги Пеневъ.
М. Милевъ.
Хр. Лѣнарски.

Секретари: { Я. Руселиевъ.
Хр. Благовевъ.
Якимъ Попповъ.
Ив. Бешевлиевъ.
Нифаловъ.
И. Титоровъ.
Ст. Х. Калчевъ.
К. Костовичъ.

Ревизоръ на Стенографическото Бюро при Нар. Събрание: Д. Йовевъ.